...оронуудаи пролетаринар, нэгэдэгты!

...урят-Монголой Үнэн

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...рховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 243 (6163)
ДЕКАБРИИН 11
ВТОРНИК
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...НҺАЙХАНАЙ САМОДЕЯТЕЛЬНОСТЬДЭ ...ЖАЛШАДЫЕ ОЛООР ХАБААДУУЛАЯ

...айханай самодеятельность ...жалшадые коммунистичес... ...үүжүүлгын хүсэ ехэтэ зэб... Тиимэһээ байгша оной де... ...раһаа эхилээд, 1952 оной ...олотор республика дотор ...анай самодеятельностиин ...ба районно харалгануудые ...э тухай республикын Ми... ...дэй Соведэй тогтоол тон ...шанартай байна.

...орон дотор ураһайханай ...тельность үргэнөөр дэлгэр... ...ехэтэйгээр хүгжэнхэй. Му... ...зуугаад мянган хүдэлмэ... ...колхознигууд ба албахааг... ...матическа, хүгжэмэй, хоро... ...когуудта, мүн творческо бу... ...коллективүүдтэ хабаадал... Самодеятельнэ искусствода ...асахадаа ажалшадай куль... ...мжээнь элитэ ургана, мэр... ...адабаринь дээшэлнэ. Ис... ...а үнэн зүрхэнһөө дуратай ...арад өөрынгөө оюун бэли... ...хүгжөөхэ, үдэрһөө үдэртэ ...йгаа духовно эрилтээ бү... ...гаха дүүрэн арга боломжо-

...евистскэ парти, Советскэ ...ьство хадаа самодеятельнэ ...ые хэлбэришэгүйгөөр, үр... ...сатайгаар хүгжөөхэ тухай ...оролдолго ходо гаргажа ...Арадай творчествын үргэ... ...жэхын тулада манай орон ...ухала нүхэсэлнүүд байгуу... ...ай. Энээнэй ашаар арад зо... ...аһаа тон ехэ бэлигтэй ша... ...рхэ мастернууд — артист... ...үшад, хүгжэмшэд олоор ...арана. Үнгэргэдэхэеэ бай... ...һайханай самодеятельнос... ...ралга хадаа самодеятель... ...ствын идейнэ болон уран... ...инь хэмжээе эрид дээшэ... ...искусствода дуратай ша... ...һайн бэлигтэниие творческо ...вүүдтэ олоор хабаадуулха ...илготой.

...үедэ республика доторнай ...н 30 байшан, хүдөөгэй 104 ...лхозно 267 клуб, хүдөөгэй ...н 88 байшан тоологдоно. ...н эдэ гуламтануудай дэр... ...ураһайханай самодеятель... ...элдэб олон кружогуудта ...гууд болон албахаагшад ...хабаадалсана. Энэ хадаа ...а фронтын ямар ехэ хүсэн ...эшэб! Самодеятельностиин ...идэ большевистскэ анхарал ...а, бодото туһаламжа үзүү... ...бал, тэдэ коллективүүд тон ...алтатайгаар ажаллана. Жэ... Кабанскын аймагай культу... ...ланда, хүдөөгэй болон кол... ...убуудта драматическа, хүг... ...хоровой ба бусад хэдэн ...кружогууд эдэбхитэйгээр ...а байдаг. Үнгэрэгшэ зун... ...үедэ эдэ коллективэйхид ...дай полевой стануудта бо... ...ажалай фермэнүүдтэ 24 ...ража концерт харуулхаһаа ...дэб шухала асуудалнуу... ...дхэлнүүд болон лекцинүү... ...аһан байна. Тэндэхи куль... ...байшангай драматическа ...илангаяа һайнаар хүдэл... Энэ коллективэйхид А. Н. ...ин «Оройтоһон инаг ду... ...жэ пьесые аймагайнгаа ...ехэ амжалтатайгаар дүрбэ ...биһан байна. Энэ спектакль ...табихада, ходо олон хү... ...адаг байгаа. Тэдэнэр му... ...вай «Алдар соло» гэжэ ...дэжэ байна. Мүн 1952 он... Н. Островскиин «Үгытэй ...гутамшаг ябадал бэшэ», ...ой «Далай соо ябагшадай

түлөө», Дьяконовай «Энжэтэй хурим», Шкваркинай «Ондоо хүнэй үхибүүн» гэжэ пьесэнүүд табигдаха юм. Энэ байшангай драматическа кружогто 20 хүн хабаадалсана.

Энээн дээрэһээ хараад үзэхэдэ, культурын байшан бүхэн арад зоной дунда культурно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха дүүрэн арга боломжотой. Культурын байшан бүхэнэй байһан газарта эдэбхитэд: багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд олон бшуу. Тэдэниие энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала.

Хүдөө нютагуудта ураһайханай самодеятельностиие үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ тэрэшэлэн хүдөөгэй ба колхозно клубууд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. «Клубна бүхы хүдэлмэри хадаа клубай гэшүүдэй өөһэдынь самодеятельностиин, һайн дуранай ябуулгын ба үүсхэлэй үндэһэ һуури дээрэ эмхидхэгдэхэ ёһотой» гэжэ партиин XIV съездын тогтоол соо хэлэгдэһэн байха юм. Тиимэһээ клубай гэшүүд өөһэдынгөө хүдэлмэридэ үүсхэл гаргажа, эдэбхитэй һайнаар ажаллаха зэргэтэй. Үльгэр жэшээ харуулжа, үүсхэлтэйгээр ажалладаг клубууд республика дотор олон бии. Жэшээнь, Бичурын аймагай Бага-Куналейн хүдөөгэй клуб байгша оной гурбадахи квартал соо 19 спектакль табиһан, 23 концерт харуулһан байха юм.

Ураһайханай самодеятельностиин харалгын үедэ энэ хүдэлмэри илангаяа үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой. Нютагуудтахи партийна ба советскэ органууд, комсомольско организацинууд шухала удхашанартай энэ хүдэлмэридэ бодото анхарал хандуулжа, большевистскэ ёһоор хүтэлбэрилхэ уялгатай.

Зарим аймагуудта харалгада бэлэдхэлгын хүдэлмэри ябуулагдажа эхилэнхэй. ВКП(б)-гэй Кабанскын айком энэ асуудалые бюро дээрээ зүбшэн хэлсээд, тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалаа. Ураһайханай самодеятельностиин харалгада аймагайнгаа колхоз бүхэниие хабаадуулха, тэрэнэй репертуарые эрид һайжаруулха гэһэн зорилго табигданхай.

Зүгөөр, Закаменай, Заиграйн ба зарим бусад аймагуудта ураһайханай самодеятельностиин хүдэлмэри ехэ хангалтагүй байна. Эдэ аймагуудтахи хүдөөгэй ба колхозно олохон клубууд, уншалгын байшангууд үбэлые муу бэлэдхэлтэйгээр угтаһан байна. Олонхи аймагуудта колхозно клубууд илангаяа хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Эдэ дутагдалнуудые ойрын сагта усадхаха шухала.

Ураһайханай самодеятельностиин харалгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ хадаа республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ искусствын хэрэгүүдые ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ управленинүүдэй хүдэлмэриһөө нилээд дулдыдаха байна. Искусствын хэрэгүүдые эрхилхэ управлени искусствын эрхим мэргэжэлтэдые хүдөө нютагуудта эльгээжэ, ураһайханай самодеятельностиин коллективүүдтэ творческо туһаламжа үзүүлхэ аргатай байна.

Ураһайханай самодеятельностиин харалгада олониитые үргэнөөр хабаадуулжа, тэрэниие идейнэ, ураһайханай талаарнь үндэр хэмжээндэ үнгэргэжэ, ажалшадай самодеятельнэ искусствын саашадаа хүгжэлтэдэ туһалха гээшэ шухала удхашанартай хэрэг мүн.

Декабриин 16—арадай сүүдүүдые һунгаха үдэр

Улан-Удэ станциин паровозно депогой профсоюзна организациин гэшүүд эрхим хүдэлмэрилэгшэ Тамара Ивановна Анциферовае арадай заседательда кандидадаар хоёрдохёо дэбжүүлээ. 1949 онһоо хойшо арадай заседатель байха зуураа нүхэр Анциферова һунгагшадайнгаа этигэл найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Железнодорожно районой 1-дэхи участогай сүүдэй арадай заседательда кандидат нүхэр Т. И. Анциферова.

Арадай үнэн басаган

Госбанкын Бурят-Монголой республиканска конторын коллективэйхид һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрээ Улан-Удын Городской районой хоёрдохи участогай арадай судьяда кандидадаар Наталья Ивановна Сабуровае нэгэн дуугаар дэбжүүлээ һэн.

Наталья Ивановна Сабурова хадаа Ленскэ приискын хүдэлмэришэнэй бүлэ соо, хаанта засагай үедэ түрөө. Наташын эсэгэнь басаганайнгаа багаханда наһа бараһан байгаа. Тиихэдэнь эжынь өөрөө эдихэ хоолгүй һуужа, Наталья басагаяа хоёр класстай училищида оруулһан юм. Элир наһанһаа үншэрхэ гээшые бэеэрээ үзэһэн басаганиинь эжынгээ энэ оролдолгые харюулжа һайнаар һурадаг һэн. Арбан табатай Наташа училищияа эрхимээр дүүргэжэ гараһан байгаа.

Удаань лавочнигай зарсаар тэрээнэй хүдэлмэрилжэ байтарнь Агуухэ Октябрьска революци болоо һэн. Революциһаа хойшо Наташын ажабайдал тад ондоо болон хубилба.

Наталья Ивановна телеграфистын курса дүүргээд, удаань волостной исполкомдо ажаллаба. 1920 онһоо эхилжэ арадай сүүдэй органуудта тэрэ хүдэлмэрилнэ.

Эхэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ Наталья Ивановна БМАССР-эй Верховно сүүдтэ арадай заседателяар хүдэлмэрилөө. 1947 ондо юридическэ һургуулида һурахаяа ошоо һэн.

1949 ондо Наталья Ивановна Сабурова Улан-Удэ городой Городской районой 2-дохи участогай арадай судьягаар һунгагдаа.

Тиин һунгагшадайнгаа үзүүлһэн этигэл найдабариие үнэн сэхэ ажалаараа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Ямаршье хэрэгэй ороо һаань Наталья Ивановна наринаар шалгажа, зүбөөр шиидхэдэг юм.

—Ямаршье хэрэг дээрэ, эгээн түрүүндэ, советскэ гүрэнэй, Эхэ оронойнгоо ажалшадай интересые хамгаалнабди,—гэжэ нүхэр Сабурова хөөрэнэ.

Арадай судья Наталья Ивановна сүүдэй процесс бүхэниие арад зониие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ зорюулдаг байна. Мүн тэрэ хадаа олониитэ ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг, һунгагшадайнгаа урда тоосоото элидхэл хэдэг, юридическэ темээр лекци уншадаг ба өөрынгөө эрдэм мэдэрэлые дээшэлүүлжэ байдаг юм.

Нүхэр Сабурова хадаа арадай судьяда эрхим кандидат мүн.

А. Батомункоев.

Колхознигуудай кандидат

Нүхэр Балдан Чимитов Яруунын аймагай Ульдиргын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой механизированнэ кузницые даагшаар 10 шахуу жэлдэ хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэ хадаа тусхай эрдэмгүйшье һаа, өөрөө оролдожо һураһан мэргэжэлтэй кузнец юм. Балдан Чимитов колхозой хүндэ хүдэлмэриие механизацилха талаар ехэ оролдолго гаргана.

Нүхэр Чимитовэй хүтэлбэреэр колхоздо электростанци бодхоогдоһон, механизированнэ сушилка, пилорама баригдаһан байна. Мүн хониной нооһо хайшалалга ба үнеэ һаалга механизацилагданхай. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүд нүхэр Чимитовэй хүтэлбэреэр ба өөрынь халуун хабаадалгатайгаар бүтээгдээ. Колхозойнгоо ажахые хүгжөөхын тулада кузнец Чимитов эсэшэ сусашэгүйгөөр ажалладаг байха юм.

Балдан Чимитов ажалай эрхим жэшээ харуулхаһаа гадна, эдэбхитэй агитатор юм. Тэрэ хадаа колхознигуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэридэ хододоо шударгыгаар хабаадалсана.

Эгээл имэһээ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд коммунист Балдан Чимитовые арадай заседательда кандидадаар нэгэн һаналаар дэбжүүлээ.

Ц. Дандаров.

Агитаторнуудай хүдэлмэри

Заиграйн аймагай колхозуудта, предприятинуудта болон эмхи зургаануудта арадай сүүдүүдые һунгаха һунгуулиин кампанитай дашарамдуулан агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Аймаг дотор мүнөө 890 агитатор хүдэлмэрилнэ, тэдэнэй дунда багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, ой модоной промышленностиин түрүүшүүл олон.

Хандагатайн ба Эрийскэ леспромхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри илангаяа һайнаар табигданхай. Жэшээлхэдэ, Хандагатайн леспромхозой парторганизациин агитатор бүхэн модошодой дунда 8—10 дахин хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна. Сталинска Конституци тухай, советскэ сүүдэй хүмүүжүүлхы үүргэ тухай, Кореядэхи событинууд тухай, ООН-эй Генеральна Ассамблейн VI сесси тухай хөөрэлдөөнүүдые агитаторнууд Вставкая, Сараев ба бусад модошодой дунда һаядаа үнгэргөө.

Мүнөө кандидадуудай түлөө агитаци үргэнөөр ябуулагдажа байна. Агитатор бүхэн һунгагшадые кандидадуудай биографитай танилсуулна, тэдэнэй ажал-ябуулга тухай хөөрэжэ үгэнэ.

П. Леушин.

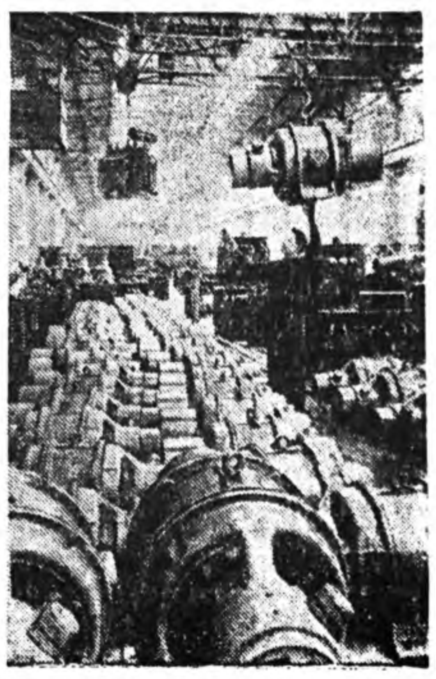
Модошодой суглаан

Хандагайн леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай хамтын суглаан боложо, Хоринн аймагай арадай судьяда өөһэдынгөө кандидат Николай Протасович Бубеевтэй уулзаба.

Ветеринарна фельдшер В. В. Ильин түрүүлжэ үгэ хэлэбэ.

—Бидэнэр, леспромхозой хүдэлмэрилэгшэд, — гэжэ тэрэ хэлэбэ, —Николай Протасовичые арадай судьяда кандидадаар аймаг соогоо эгээн түрүүлжэ дэбжүүлээбди. Бидэнэй дурадхалые аймагай бүхы һунгагшад һайшаан дэмжэһэн байна. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидат нүхэр Бубеевэй түлөө һунгалтын үдэр — декабриин 16-да нэгэн хүн шэнгеэр голосуудаа үгэе! Бидэнэй этигэл найдабариие тэрээнэй харюулжа шадахань лабтай.

Удаань леспромхозой шофер нүхэр Монич, Советскэ Союзай Герой нүхэр Тулаев, багша нүхэр Трунева, комсомолка Залилова болон бусад үгэ хэлэжэ, һунгагшадай найдабариие нүхэр Бубеевэй харюулжа шадаха байһан тухай бултадаа мэдүүлһэн байна.

Армянска ССР. Ереванска электромашина бүтээлгын завод Волга, Дон, Днепр, Аму-Дарья дээрэхи коммунизмын агуу ехэ барилгануудта зорюулагдаһан механизмуудые бүтээдэг предприятинуудай захилануудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэлэн болоһон зүйлнүүд.

ТАСС-эй фотохронико.

Томодхогдоһон колхозой нэгэ жэлэй хүдэлмэри

СТАВРОПОЛЬ. Либкнехтовска районой Чапаевай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз нэгэ жэлэй турша соо экономикоёо хүгжөөлгөөр ехэхэн амжалта туйлаа. Түсэбэй ёһоор гектар бүриһөө орооһото культурануудай 17 центнер ургаса хуряахын орондо 20,3 центнер хуряагаа. Наран сэсэг, кукуруза, соя болон бусад культурануудһаа түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо нилээд ехэ ургаса хуряаһан байна. Малажалынь түргэнөөр хүгжөө. Мүнөө колхозой фермэнүүдтэ 11 мянган толгой эбэртэ бодо мал, хонид ба гахайнууд тоологдоно.

Колхоз болбол ажахын хэдэ хэдэн шэнэ һалбаринуудтай болоо. Хирпиисын механизированнэ завод, механическа мастерской байгуулагдаа. Шэнэ сад, виноградникууд, тутова модод таригдаа.

Большой Зеленчук гэжэ гол дээрэ колхознигууд гидроэлектростанци байгуулаа, тэрэнь малажалай байрануудта, механическа мастерскойдо ба хамһабариин предприятинуудта тодхогдоһон гушаһаа дээшэ моторнуудые хүдэлгэнэ. Колхознигуудай гэрнүүдтэ, клубуудта ба һургуулинуудта электрын гэрэл носоно.

Мүнөө колхознигууд һүнэй завод, фруктнууд болон виноград буйлуулха предприятинуудые барихын тула материал бэлэдхэжэ, хүдөө ажахын зэр зэмсэгүүдые заһабарилжа, хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ үрһэеэ бэлэдхэжэ, үтэгжүүлгэнүүдые асаржа байна.

Олон түрэлэй ажахы хүгжөөһэн ябадал хадаа гурбан миллион хахад түхэригэй олзо доход оруулха арга боломжо колхоздо олгоо. Тиин ажалта үдэрэй үнэ сэн ургаһан байна.

Нютаг бүриин һонинууд

◆ СССР-эй архитектурын Академиин, СССР-эй советскэ архитекторнүүдэй союзай ба РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ архитектурын хэрэгүүдые эрхилхэ управлениин орган—«Архитектура СССР» гэжэ шэнэ журналай нэгэдэхи номер хэблэлһээ гараба. Волго-Донской каналай гидротехническэ барилгануудай архитектура тухай, 1951 ондо Российска Федераци дотор баригдаһан эрхим байшангуудай архитектура тухай ба бусад статьянууд журнал дотор толилогдоо.

◆ Рига городой тогтоһоор 750 жэлэй ойдо зорюулагдаһан кинофестиваль болоно. Латышска кинематографиин эрхим зохёолнууд экранууд дээрэ харуулагдана.

◆ Һүүлэй хоёр һарын туршада Закарпатьеын тосхонуудта гурбан зууһаа дээшэ шэнэ библиотекэнүүд хүдэлмэрилжэ эхилээ. Тэдээндэ зорюулагдан политическэ, ураһайханай ба хүдөө ажахын литературын 350 мянгаһаа дээшэ номууд абтаа. Шэнэ библиотекэнүүдые номуудаар хүсэлдүүлхын тула 80 мянган түхэриг һомологдонхой.

Һунгуулиин пунктда

Кяхтын № 25 Сталинска һунгуулиин округой агитпункт һайндэрэй түхэлтэйгөөр шэмэглэгдэнхэй. Арадай сүүдүүдые һунгаха һунгалтануудай тухай Дүрим, хуулинуудай кодекс болон бусад номуудтай библиотечкэ эндэ бии.

Мүн тэндэ һунгагшадай уншахынь тула табигдаһан «Огонек», «Крокодил», «Смена» ба бусад журналнууд, центральна, республиканска газетэнүүд байдаг.

Агитпунктые даагша нүхэр Петропулов хүдэлмэреэ түсэбэй ёһоор, ябуулна. Агитпунктда агитаторнууд дежурилна, справкануудые үгэдэг стол хүдэлмэрилнэ.

Тус агитпунктда үдэшэндөө хүн зон олон байдаг. Лекци шагнахаяа, шэнэ газетэ ба журналнуудые уншахаяа һунгагшад эндэ сугларнал. Лектор Тарасов «Советскэ арадай сүүдүүдэй эмхидхэлэй ба ажал-ябуулгын демократическа үндэһэ һууринууд» гэһэн темэтэй лекци уншаа. Һунгагшад олон асуудалнуудые һураһан байна.

Агитаторнууд арадай сүүдүүдые һунгаха һунгалтанууд тухай асуудалаар һунгагшадтай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Пионернүүдэй ба городой культурын байшангуудай ураһайханай самодеятельностиин коллективүүд һунгагшадта концертнүүдые харуулхаар бэлэдхэжэ байна.

Вагон заһабарилагшадай эршэтэ ажал

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удын дүрбэдэхи отделениин вагонно депогой коллективэй (начальнигынь нүхэр Слаута, партбюрогой секретарь нүхэр Шаронов) гэшүүд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, 1951 оной үйлэдбэриин программые дүүргэхэ талаар горьтойхон амжалта туйлаба.

Тус коллективэй гэшүүд Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй ашаар, вагонуудта капитальна заһабари хэхэ арбан һарынгаа түсэб хоёр дахин үлүүлжэ, бүхы отделени соогоо дэлгэрһэн мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлэн, Агуу ехэ Октябриин һайндэрые угтаа һэн.

Тус депогой коллективэй дунда үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн дундуур ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг стахановецууд, ударнигууд ба новаторнууд олошороо. Энэ оной үнгэрһэн 10 һарын туршада жэлэйнгээ даалгабари 4 хүн дүүргээд, мүнөө ерэхэ жэлэйнгээ даалгабариие амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Тиихэдэ, 8 хүн хоёр-хоёр жэлэй, 9 хүдэлмэришэн тус бүридөө жэл хахадай даалгабари дүүргээд, улам эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Жэшээнь, түмэршэ дархашуул нүхэд Вислов, Авдеев, Чернего болон бусад үнгэрһэн арба һарын туршада 3—3,5 жэлэй даалгабаринуудые дүүргээд, социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана, хүндэлэлэй ба показателиин досконуудта һара бүри, квартал бүри бэшэгдэнэ.

Эдэ түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлые шудалха үдэшын кружогууд эндэ хүдэлмэрилнэ. Тус кружогуудта ябадаг хүдэлмэришэд өөһэдынгөө мэргэжэлые түрүү дүй дүршэлөөр нэмээн, хүдэлмэри дээрээ горьтойхон амжалтануудые туйлана. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахада, вагонно депогой 250 гаран хүдэлмэришэд стахановецын хүндэтэ нэрэзэргэдэ, 170 гаран хүн ударнигай нэрэзэргэдэ хүртэхэ эрхэтэй болоһон байгаа.

Мүнөө вагон заһабарилагшад Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна гурбадахи конференциин материалнуудтай танилсаад байхадаа, жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Г. Нимбуев.

...СФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...й сүүдүүдтэ һунгаха һунгалтануудые үнгэргэхэ ...унгуулиин пунктнуудта ажалшадай депутадуудай ...йонно ба городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдһээ байха түлөөлэгшэдые гол хүдэлмэриһөөнь сүлөөлхэ тухай

...й сүүдүүдтэ һунгаха һун... ...дые үнгэргэхэ үедэ, һунгуу... ...ктнуудта ажалшадай де... ...ай районно ба городской ...эй гүйсэдхэхэ комитедүүд... һээ байха түлөөлэгшэд ажаллаха газарһаа салин хүлһэеэ абалгатайгаар, 1951 оной декабриин 11-һээ 18 хүрэтэр гол хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэхэ гэжэ тогтоохо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. ЗИМИН.**

...а, 1951 оной декабриин 8.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна суглаан—коммунистнуудые большевистскээр хүмүүжүүлгын һургуули мүн

Партийна эхин организацинуудай гэшүүдэй суглаан хадаа хүтэлбэрилхы дээдэ органиинь болоно. Тиихэтэй хамта, партийна суглаан болбол партиин гэшүүд ба кандидадуудые идейнээр зэбсэглэдэг, эдэбхи ба үүсхэлыень дээшэлүүлдэг, организациин урда тэдэнэй харюусалгые ехэ болгодог байна.

Партийна суглаанай хэгдэдэггүй газарта партидоторой хүдэлмэри һуларжа, партийна организаци колхозойнгоо гү, али предприятиингаа үйлэдбэриин һалбаринуудта нүлөөгөө багаар үзүүлдэг болоно.

Тиимэһээ партийна суглаануудые үнгэргэхэ хэрэгтэ партийна комитедүүд саг үргэлжэ анхарал табиха ушартай.

Партийна суглаан болбол парторганизациин бодото тодорхой зорилгонуудые хараалха, тэдэниие шиидхэлгэдэ коммунистнуудай анхарал хандуулха ба хүсэ шадалыень шэглүүлхэ үүргэтэй юм. Партийна суглаанай шиидхэбэри партиин бүхы гэшүүд болон кандидадуудай заатагүй дүүргэхэ ёһотой хуули юм. Тиихэдэ, партийна суглаан пэмэлээр, партийнабэшэ хүнүүдэй хабаадалгатайгаар хэгдэжэ болохо юм. Партидоторой хүдэлмэриин асуудалнууд, жэшээлхэдэ, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй, партиин обкомой ба айкомой тогтоолнуудые зүбшэн хэлсэхын, партийна эхин организациин бюрогой тоосоое шагнахын тулада хаамал суглаан хэгдэдэг байна.

Гэхэ зуура, зарим асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ партийнабэшэ эдэбхитэдые хабаадуулха шухала. Тиимэһээ парторганизаци хадаа мүн нээмэл суглаануудые хэжэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлые уриха зэргэтэй юм.

Партийна суглаанда бэлэдхэхэ ба тэрэниие үнгэргэхэ хэрэгтэ шухала анхарал хандуулдаг партийна эхин организацинууд манай республикын аймагуудта үсөөн бэшэ юм. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организацида партийна суглаан һарадаа нэгэ-хоёр дахин үнгэргэгдэнэ. Малажалай кадрнуудые бэлэдхэхэ тухай, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ тухай, политһургуулиин хүдэлмэри тухай, агитационно хүдэлмэри тухай болон бусад шухала асуудалнууд эдэ суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байха юм. Суглаанай болохоһоо 2—3 үдэр урид коммунистнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалтай танилсана. Асуудалнуудые бэлэдхэлгэдэ жинрэй коммунистнууд хабаадуулагдана. Тэдэнэр асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, партийна организациин ба коммунист бүхэнэй хүдэлмэриин дутагдалнуудые зоригтойгоор шүүмжэлдэг байна.

Партийна бюронь партийна суглаануудай шиидхэбэринүүдэй болон коммунистнуудай шүүмжэлхы ажаглалтануудай гүйсэдхэлгые хододоо хинажа байдаг, энээн тухайда партийна суглаан бүридэ партбюрогой секретарь элидхэжэ үгэдэг юм. Малажалые хүгжөөхэ асуудалнуудта онсо анхарал табигдана. Партийна бюрогой заседанинууд, партийна суглаанууд дээрэ малажал хүгжөөхэ түсэбэй гүйсэдхэлгэ хододоо зүбшэн хэлсэгдэдэг, малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдажа байдаг юм. Сабшалан сэбэрлэхэ, уһалха, тэжээлэй база үргэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри коммунистнуудай үүсхэлээр хэгдэһэн байна. Мүн партийна организациин дурадхалаар үхэрэй, хони ба ямаанай племенной фермэнүүд тус колхоздо байгуулагдаа. Мүнөө колхоз болбол ашаг шэмэтэ нийтын малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб эбэртэ бодо малаар 110 процент, хони ба ямаагаар 115 процент дүүргэө. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой парторганизаци партийна суглаанда бэлэдхэхэ ба тэрэниие үнгэргэхэ асуудалда мүн лэ ехэ анхарал хандуулдаг байна.

Партийна суглаанууд дээрэ колхозойнгоо ажахы ба культурые саашадань хүгжөөхэ перспективнэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг болоо. Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой партийна организаци колхозойнгоо ба колхознигуудай олзо доходые дээшэлүүлхэ тухай асуудал партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэһэн байна. Коммунистнууд болбол бүхы эрга боломжонуудаа гүнзэгыгөөр шэнжэлэн хаража үзөөд, артелиэ ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ олон шэнэ резервнүүдые элирхэйлһэн байгаа. Таряанай уһалагдадаг талмайе үргэдхэхэ, малажалай хүндэ хүдэлмэриие механизацилха, тэжээлэй база бэхижүүлхэ, артелиин хамһабариин ажахые үргэдхэхэ тухай шиидхэбэри партийна суглаан дээрэ гаргагдаһан байна. Энэ асуудал хожомынь колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ табигдажа, зүбшэн хэлсэгдээ. Тэндэ партийна организациин дурадхал нэгэн һаналаар дэмжэгдээ.

Партийна суглаанай шиидхэбэриие бэелүүлэн, парторганизаци болбол коммунистнуудай олохон үнэтэ дурадхалнуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадаа. Колхоздонь электростанци баригдаад, электроэнергинь тээрмэ, пилорама хүдэлгэхэ, хониной нооһо хайшалха, үнеэ һааха, орооһо хатааха ба сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ хэрэглэгдэнэ. Колхоз болбол үхэрһөө бэшээрнь бүхы түрэлэй малаар гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргээ. Мүн гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые тус артель үни дүүргэнхэй. 1952 оной хабарай тарилгын үрһэ хаажа дүүргээд, колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 1 килограмм таряа, хэдэн килограмм овощь ба хартаабха авансаар үгэнхэй.

Гэхэ зуура, зарим партийна эхин организацинууд ба тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд коммунистнуудай эдэбхи ба үүсхэлые хүгжөөхэ хэрэгтэ партийна суглаануудай тон ехэ удхашанартай байһые тоонogүй. ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айкомой бюро болбол партийна суглаа яажа үнгэргэдэг тухайнь Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Машановай тоосоое зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Тус партийна организацида партийна суглаануудай доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг байһаниинь тэндэ элирүүлэгдээ. Энэ жэлдэ партийна суглаан 7 дахин хэгдэһэн болобошье, тэдээн дээрэ имагтал партиин айкомой һайшаан дурадхаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна. Колхозойнгоо ажахы ба культурые саашадань хүгжөөхэ тухай шухала асуудалнуудые энэ партийна организаци өөһэдынгөө үүсхэлээр зүбшэн хэлсэнэгүй. Суглаан дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ. Коммунистнууд нүхэд Алексеев, Рекунов Агильдина ба бусад суглаан дээрэ оройдоошье үгэ хэлэдэггүй. Эндэ партийна суглаанай шиидхэбэриин гүйсэдхэлгые шалгаха ябадал мүн лэ эмхидхэгдэдэггүй байха юм.

Хэжэнгын аймагта партийна суглаануудые яажа үнгэргэдэг байһаниие шалгахада партийна олохон организацинуудта суглаанууд идейно-политическэ доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг, партийна ажабайдалай шухала асуудалнууд үсөөнөөр зүбшэн хэлсэгдэдэг, суглаанай бэлэдхэлдэ жинрэй коммунистнууд үсөөнөөр хабаадуулагдадаг байна.

ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айком болбол партийна суглаануудые хаһа саг соонь үнгэргэхын түлөө оролдодог байбашье, харин тэрэнэй идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхын хойноһоо һонирходоггүй байгаа. Айкомой хүдэлмэрилэгшэд партийна суглаануудай протоколнуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлдэггүй юм. Тэдэнэр болбол колхозуудта гарахадаа партийна суглаануудта үсөөн байлсадаг юм. Партийна суглаагаар баталан абтаһан шиидхэбэринүүд хэрэг дээрэ бэелүүлэгдээгүй үлэдэг ушар бии байна.

Партийна эхин организацинуудые бодотоор хүтэлбэрилхын орондо өөһэдынгөө олон тоото тогтоолнуудые эльгээгээд лэ һуудаг баримтанууд партиин зарим айкомуудай зүгһөө үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, партиин Баргажанай айком элдэб асуудалнуудаар һара бүридэ 5—6 тогтоолнуудые гаргаад, партийна эхин организацинуудта эльгээхэдээ бултыень партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхые эридэг байна. Тэрээн дээрэһээ партийна организацинууд хадаа колхоз гү, али предприятиингаа хэрэгтэ хамаатай асуудалнуудые өөһэдынгөө үүсхэлээр зүбшэн хэлсэхэ аргагүй болодог байха юм.

Мүнөө олонхи аймагуудта партийна эхин организацинуудай тоосоото-һунгуулиин суглаанууд боложо байна. Партийна организациин ажабайдалда тэдэ тон ехэ удхашанартай. Партийна эхин организаци бүхэнэй, коммунист бүхэнэй зорилго хадаа партийна тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ партидоторой демократида үндэһэлэн, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадал болоно. Партийна тоосоото-һунгуулиин суглаануудай шиидхэбэри соо коммунистнуудай шүүмжэлхы ажаглалтануудые ба дурадхалнуудые хараалаа абажа, алдуу дутуунуудаа зайсуулха, партийна организациин хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудые хараалха шухала. Тэрэшэлэн коммунистнууд ба партийнабэшэ эдэбхитэдтэй барисаае улам шангадхаха, даалгагдаһан хэрэгэй түлөө коммунист бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые хараалха хэрэгтэй.

Партийна суглаан бүхэниие коммунистнуудые большевистскээр хүмүүжүүлгын бодото һургуули болгохо шухала.

Партийна тоосоото-һунгуулиин суглаануудые идейно-политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэжэ, партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха гэһэн зорилго парторганизаци бүхэнэй урда табигдана.

С. ЧУПИКОВ, ВКП(б)-гэй обкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско органуудай таһагые даагшын орлогшо

Улан-Удэ станциин паровозно депо. Механическа цехын долбёжник Николай Семёнович Набокин 1951 ондо стахановскаар ажаллажа, 8 жэлэй нормо дүүргээд байна. Нүхэр Набокин мүнөө үдэрэйнгөө даалгабариие 200 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Набокин хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Уялгануудаа дүүргэнэ

Хориин леспромхоздо Яруунын аймагай колхозуудһаа ерэһэн колхознигууд-сезоннигууд түрүүшынгээ үдэрһөө эхилээд эмхитэйгээр ажаллан, үдэрэйнгөө нормо үлүүлэн дүүргэнэ. «Путь социализма» колхозой модошод нүхэд Ц. Доржиев, Д. Будаев, Н. Цыбиков, Исингын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой модошод нүхэд О. Будаев, Д. Дашиев, Д. Дамбаев, Эгэтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд нүхэд И. Уваров, Е. Ешиева ба бусад үдэрэйнгөө нормые 110—150 процент дүүргэнэ. Тиихэдэ, модо таллуулагшад үдэрэйнгөө нормо холо үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Суглаан дээрээ модо бэлэдхэлэй ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, модошод 1951—1952 онуудай модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэхын түлөө дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, стахановска вахтада жагсаха гэжэ шиидэһэн байна.

Исингын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид, 1952 оной мартын 25 болотор дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 1200 кубометр бэлэдхэхэ уялга абаба. Бусад колхозуудай модошод мүн имэрхүү уялгануудые абаа. Үльдиргын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой модошод түсэбһөө гадуур 5500 кубометр модо таллуулха уялга абанхай.

Тиихэдэ, эдэ колхозуудай зарим модошод индивидуальнаар мүрысэн, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байна. Тэдэнэй тоодо П. Филатов—610 кубометр модо, А. Терентьев—915 кубометр, П. Еремеев —610 кубометр модо таллуулха уялгануудые абаба.

Эдэ уялгануудаа мүнөө тэдэнэр нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ эхилээ.

Ж. Будаев.

1952 оной программаар ажаллана

Хандагайн леспромхозой модошодой дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Хандагайн лесоучастогай коллектив (начальнигынь нүхэр Поплевин, техноругынь нүхэр Жамбалов) түрүүлжэ ябана. Тус коллектив аяар ноябриин 20-до модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, 1952 онойнгоо программаар ажаллажа эхилһэн байгаа.

Лесоучастогай модошод декабриин 31 болотор түсэбһөө гадуур 18 мянган кубометр модо шэрэхэ уялга абаһан юм. Мүнөө энэ уялгаяа дүүргэхын тула эршэмтэйгээр ажаллажа, үдэр бүри 550 — 600 кубометр модо шэрэнэ.

—Түсэбһөө гадуур үгэхэ 18.000 кубометр эрхим шанартай модоёо эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна гурбадахи конференциин хандалгада харюу болгонобди, — гэжэ тус лесоучастогайхид мэдүүлнэ.

Б. Намжилон.

Сэлэнгэдэ колхознигуудай агрозоотехническэ һуралсалда анхарал табинагүй

1950 онһоо эхилээд хүдэлмэриһөө таһарангүйгөөр һуралсаха колхознигуудай агрозоотехническэ гурбан жэлэй курсанууд манай ороной колхозуудта хүдэлмэрилжэ байна. Эдэ курсанууд колхознигуудые советскэ агробиологическа наукын туйлалтануудтай, түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй танилсуулха, хүдөө ажахын мастернуудые олоорнь бэлдэхэ зорилготой.

Мүнөө жэлдэ манай республикын колхозуудта гурбан жэлэй курсануудай хоёрдохи жэлэйнь һуралсал үнгэргэгдэжэ байна. Республикын Министрнүүдэй Совет байгша оной сентябрь соо «1951—1952 оной һуралсалай жэлдэ агротехническэ гурбан жэлэй курсануудта колхозно нийтын кадрнуудые ажалһаань таһалангүйгөөр бэлэдхэхэ тухай» тогтоол баталан абаһан байгаа. Колхознигуудай һуралсал эмхидхэхэ, курсануудта колхознигуудые олоорнь хабаадуулха, занятинуудые таһалдалгүйгөөр, программын ёһоор ябуулха гэжэ аймгүйсэдкомууд ба аймагай хүдөө ажахын таһагууд тус тогтоолоор уялгалагдаһан байха юм. Тэрэшэлэн колхознигуудай һуралсал эмхидхэхэ талаар аймагуудай хүдөө ажахын таһагуудта зорюулһан тодорхой заабаринууд республикын хүдөө ажахын Министерствын хоёр приказ дотор бэшэгдэһэн байна.

Тиимэһээ колхознигуудай нийтын һуралсал эмхидхэхын тула зохихо заабаринууд үгтэһэн байна гээшэ. Гэхэтэй хамта, Сэлэнгын аймагта энэ шухала хэрэгые зүндэнь орхижорхёо. Аймагай колхозуудта түрүүшын жэлдэ һуралсаха 10 группанууд эмхидхэгдэжэ, 250 хүн хабаадуулагдаха, хоёрдохи жэлдэ һуралсаха 7 группанууд эмхидхэгдэжэ, 150 хүн хабаадуулагдаха ёһотой юм. Теэд бодото дээрээ хэды группануудай эмхидхэгдэһэниие хэншье мэдэнэгүй. Аймаг дотор колхознигуудай һуралсал хүтэлбэрилхөөр томилогдоһон аймагай хүдөө ажахын таһагай зоотехник нүхэр Ягунова һуралсалай эхилһэнһээ хойшо нэгэшье колхоздо ябажа, колхознигуудай һуралсал шалгаагүй. Зүгөөр, энэ зоотехник һуралсалай бэшэ, харин ондоо асуудалнуудаар командировкодо холо гарадаг юм. Нүхэр Ягунова телефоноор хөөрэлдэжэ, Тельманэй, Сталинай ба Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта занятинууд эхилээ гэжэ мэдэһэн байгаа. Теэд тэдэ курсануудта һара хахадай турша соо оройдоо 2—3 занятинууд үнгэргэгдэһэн байна. «Социализм» колхоздо малшадай хоёрдохи жэлэй һуралсал эхилээд, тэрээндэ 15 хүн һуралсана гэжэ нүхэр Ягунова хэлээ. Теэд шалгажа үзэхэдэ, курса хүдэлмэрилжэ эхилээдүй байгаа. Тус курсые хүтэлбэрилхөөр томилогдоһон зоотехник Алсаханова нэгэдэхи жэлэй гү, али хоёрдохи жэлэй программаар заняти үнгэргэхэеэ мэдээгүй дээрэһээ мүнөө болотор юушье хээгүй.

«Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, участогууд болон пунктнуудай мэргэжэлтэд колхознигуудай һуралсал эмхидхэхые оролдоггүй, сэхэ арсадаг гү, али юушье хээгүй һуудаг. Энээн тухай хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Михайловта, ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Ба... мэдүүлээ һэм, тэдэ тэдэнэй ... шье хэмжээ абангүй, ... саашадаа яахаашье ... болёод байна» гэжэ ... Ягунова хэлэнэ. Аймагай хүдөө ажахын таһагые дааг... Михайлов энэ шухала ... гансахан Ягуновада даа... хёод, тэрээндэ ямаршье ... үзүүлнэгүй.

Аймагай хүдөө ажахы... мэдээн дээрэһээ харахада, ... курсанууд эхилээд ... салые 100 хүн дүүргэ... дэнэ. Теэд мүнөө эдэ 100 ... хахадыншье олонхинь малаж... хүдэлмэрилнэгүй, ондоо ... бигдаһан байха юм. Малаж... дэлмэрилэгшэдые саг ... гэжэ, мэргэжэлтэй ... үсөөрүүлхэ практика ... хозуута үшөө болоо... байһаар.

Колхозуудай хонишод ... муугаар һуралсана. ... группануудаа ехэнхидээ ... на фермэнүүдтэ эмхидх... Оройдоол Тельманэй, Ста... Карл Марксын нэрэмжэ... зуудта хонишодой һуралсал... хэжэ гэжэ хараалагдаа... гаа. Теэд эдэ колхозууд... һуралсал баран хабаадаг... гүй, харин миил 2—3 ... хонишод һуралсана. Аймаг... колхозуудта хонишодой ... дууда һуралсагүй.

Жэшээнь, «Социализм», ... вой нэрэмжэтэ колхозууд ... нишодтой. Теэд нёдондо ... зуудай нэгэшье хонишод ... гүй, мүнөөшье тэдэнэй ... хидхэгдээгүй байна. Хонишо... һуралсангүй бэ энэ ... дал хүтэлбэрилэгшэдһээ ... «хонишодые һуралсала... дуулха түсэб манда үгтөө... харюусана.

Зооветеринарна олон ... тэд колхознигуудай һуралсал... тэлбэрилхөөр томилогдожо... тэдэнэй олонхинь юушье ... Жэшээнь, мэргэжэлтэ... Елаев, Григорьев, Букин... рунов болон бусад ... колхознигуудай һуралсал... хые һанаашаһагүй байна...

Тус аймагта колхознигуу... ротехническэ һуралсал орой... хидхэгдээгүй. Энээниие ... хэ хүн аймагай хүдөө ... һагта мүнөө хүрэтэрөө ... һаар. Таһагые даагша ... хайлсаншье энээн тухай ... хандуулнагүй. Тиимэһэ... колхозодо агротехническэ ... хидхэгдээгүй байха юм.

Дээрэ хэлэгдэһэнһөө ... Сэлэнгын аймагта колхозни... агрозоотехническэ һуралсал... анхарал табигданагүй. Энэ ... ла хүдэлмэриие эрш... ябуулхын талаар аймагай ... ажахын таһагайхид юушье ... һуужа байна. Саашадаа ... дал тэсэжэ болохогүй. Колхозни... гуудай һуралсалда ёһотой ... табиха саг тулаа.

А. За...

Бодото хэрэгэй орондо хооһон үгэнүүд

Ажалшадай депутадуудай Хэжэнгын аймсоведэй гүйсэдком хадаа үшөө зун байхада агрозоотехническэ курсануудай үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдые хаража үзөөд, мүнөө жэлдэ колхознигуудай агрозоотехническэ һуралсалые эмхитэйгээр эхилхэ тухай дэлгэрэнгы шиидхэбэри абаһан ба бодото хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаа. Теэд энэ шиидхэбэри бодото хэрэг дээрээ бэелүүлэгдээгүй, мүнөө хүрэтэрөө аймагай нэгэшье колхоздо агрозоотехническэ курсануудай заняти мүртэйгөөр эхилээдүй байха юм. Аймаг дотор зооветеринарна 15 курсэ ба агротехническэ 4 курса хүдэлмэрилхэ ёһотой аад, зооветеринарна 2 курса хүдэлмэрилдэг гэжэ нэрэтэй. Теэд эндэншье һуралсалай жэл мүртэйгөөр эхилээдүй.

Агрозоотехническэ курсануудые хүтэлбэрилхэ һайн бэлэдхэлтэй багшанаршье олдоодүй байһаар. Зарим колхозуудта курсануудай хүтэлбэрилэгшэдөөр мэргэжэл ба бэлэдхэл багатай хүнүүд томилогдоһон байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ аймагай олон колхозуудта агрозоотехническэ һуралсал таһалдуулагдааһэн. Мүнөө жэлдэшье баһал имэрхүү баримтанууд үзэгдэнэ. Энэ юун дээрэһээ тохёолдоноб гэхэдэ, аймагай партийна, советскэ организацинууд, илангаяа хүдөө ажахын таһаг, тэрэнэй мэргэжэлтэд энэ шухала хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандана.

Хэжэнгэдэ колхознигуудай агрозоотехническэ һуралсалые һайжаруулха тухай ярилдаан аймгүйсэдкомдошье, хүдөө ажахын таһагташье ходол боложо байна. Гэбэшье энэ хэрэг бодотоор бэелүүлэгдэнэгүй байна. Һаяхан хүдөө ... мэргэжэлтэдые суглуулжа, ... зоотехническэ һуралсалые ... гоор ябуулха гэжэ хэлсээд, ... Хэжэнгын зооветучастогые ... нүхэр Буянтуевай тоосоо ... ажахын таһаг дуулаһан бай... Мүн энээнэй һүүлээр ямар... билалта болоогүй.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэ... хознигуудай агрозоотехническэ ... ралсалые эрхилхэ үүргэтэй. ... тус таһагай главна зоотехник ... хэр Васильев ба эхалагша ... нсм нүхэр Максимов гэгшэд ... дэ хамаагүй хэбэртэй байдаг. ... иимэһээ агрозоотехническэ ... нуудые эмхидхэхэ талаар ... хүдэлмэри хэгдээдүй, зарим ... зуудта һурагшадшье олд... группануудые эмхидхээдүй, ... рань олдоодүй байһаар.

Зарим колхозуудта за... эхилхэ аргатайшье һаа, эхи... байһаар. Жэшээнь, Ленинэй ... жэтэ колхозой агрозоотехническэ ... курсые хүтэлбэрилхөөр томилогдо... һон Хэжэнгын МТС-эй агроно... хэр Петрова занятияа эхи... шэгээрээ.

Колхознигуудай агрозоотехническэ ... кэ һуралсалда саашадаа ... хандажа болохогүй. Хэжэнгын ай... магай организацинууд, хүдөө ... хын мэргэжэлтэд зохихо ... абажа, агрозоотехническэ ... нуудай хүдэлмэриие дары ... руулха ёһотой.

Б. Шар...

Шэнэ парткабинет

Большевигүүдэй героическа партиин түүхые коммунистнууд болон партийнабэшэ большевигүүдэй шудалха хэрэгтэ парткабинедүүд ехэхэн үүргэ дүүргэнэ. Энээниие хараадаа абаһан ВСЖД-гэй политуправлени Горхон станциин дэргэдэ шэнэ парткабинет нээбэ.

Тус станцида ажалладаг коммунистнуудай тоо хоёр дахин ургаа. Тэдэнэрэй олониинь Ленин — Сталинай партиин түүхые бэеэ даагаад шудалдаг юм. Парткабинет шэнээр баригдаһан, һаруул ба дулаан гэр соо нээгдээ. Эндэ элдэб мебель, сэсэгүүд, лозунгнууд болон вождьнорой портредүүд олон.

Номойнь фонд ехэ болгохо хэрэгтэ Улан-Удын, Мысовая болон Галуута-Нуурай узловой парткабинедүүд ехэхэн туһаламжа үзүүлһэн байна. Мүнөө арбаад коммунистнууд эндэ ерэжэ, өөһэдынгөө политическэ ба теоретическэ эрдэмые дээшэлүүлнэ. Мүн тус кабинедэй библиотекын уншагшадаар олон хүн бэшүүлээд, дуратай номуудаа абажа уншадаг болоо.

Лекци, консультаци болон семинарнуудые үнгэргэхэ түсэб зохёогдоод, бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Политическэ, уранһайханай ба научна темэтэй номуудые уншадаг хүнүүд олошороо.

В. Бабошкин.

Парторганизациин секретарьнуудай зүблөөн

ВКП(б)-гэй Городской райкомой партийна кабинет соо партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай зүблөөн һаяхан болоо. Комсомольско организацинуудые партийна организацинуудай зүгһөө хүтэлбэрилхэ тухай ба коммунистнуудай политическэ һуралсалай ябаса тухай асуудалнууд тус зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ.

Комсомольско организацинуудые ВКП(б)-гэй райкомой зүгһөө хүтэлбэрилгэ ба комсомольско организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар парторганизацинуудай зорилго тухай ВКП(б)-гэй горкомой бюрогой тогтоолтой партиин райкомой секретарь нүхэр Кирдяшкин суглаарагшадые танилсуулаа. Комсомольско организацинуудые парторганизацинуудай зүгһөө хүтэлбэрилгые һайжаруулха, комсомольско организацинуудые эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ ба тэдэнэй идейно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ, коллективүүдэйнгээ общественно-политическэ ажабайдалда комсомолецуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулха тодорхой хэмжээ-ябуулганууд зүблөөн дээрэ хараалагдаа.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалай түрүүшын хоёр һарын дүнгүүд тухай мүн лэ нүхэр Кирдяшкин информаци хэбэ. Кружогуудай ба политһургуулинуудай, тэрэшэлэн марксизм-ленинизмын теориие бэеэ даагаад шудалагшадай, консультантнуудай хүдэлмэриие партийна эхин организацинуудай бюрогой ба тэдэнэй секретарьнуудай һулаар залан ударидадаг, дутуугаар хинадаг тухай зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдээ. Коммунистнуудай һуралсалда гараһан дутуунуудые түргэн зайсуулха эрид хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ зүблөөн дээрэ хэлсэгдэһэн байна.

Һунгалтануудтай дашарамдуулан, агитационно хүдэлмэри ябуулха тухай, эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна гурбадахи конференциин хүдэлмэриин дүнгые ажалшадта тайлбарилха тухай, тэрэшэлэн хүүгэдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуудай зорилгонууд тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Нютагай ба кооперативна промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха

Улан-Удын городской Соведэй сессиһээ

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй ээлжээтэ ...II сесси һаяхан боложо, городто нютагай ба кооперативна промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэриин 10 һарын дүнгүүд ба тэрэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай депутат нүхэр ...ряшиновай элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

Элидхэлшэ болбол тус предприятинуудай хүдэлмэридэхи амжалтанууд болон дутагдалнууд тухай, үргэн хэрэглэлэй эд товар улам ...р гаргажа, ажалшадай эрилтые ...рэн хангаха тухай асуудалда ...о анхаралаа табиба

Нютагай промышленностиин городской предприятинууд 1940 оной ...үетэй жэшэбэл, үнгэрһэн 10 ...ын дүнгөөр валовой продукци ...ээн гаргалгые 60,3 процентээр ...үлүүлһэн байна. Энэ үедэ 20 предприятинууд түсэбүүдээ 12,3 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, үнгэрһэн жэлэй энэ үетэй жэшэбэл, 5 миллион түхэригэй эд бараа үлүү ...р үгэһэн байна.

Бурмонпромсоведэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Еромейко) 11 артель 10 ...ынгаа түсэб 115 процент дүүргэжэ, Буркоопинсоюзай (түрүүлэгшэнь нүхэр Степанов) 3 артель 10 ...ынгаа түсэб 109 процент дүүргэһэн байна.

...хэ зуура, дүрбэн артель тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, 10 ...ынгаа даалгабаринс дүүргээгүй байшоо. Жэшээлхэдэ, «Красный Восток» (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Суздальцев) — 96 процент, «Красный транспортник» (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Добрынин) 90,4 процент, Буркоопинсоюзай ...вой нэрэмжэтэ артель (правлениин түрүүлэгшэнь нүхэр Щеголев) 96,6 процент ба һэеы дарадаг фабрика (директорынь нүхэр Сафонов)—94,8 процент дүүргэһэн байна.

...үн ассортиментын талаар түсэбөө дүүргээгүй артельнүүд олон. Тэдэнэй тоодо: Бировэй нэрэмжэтэ артель (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Матвеев), «Коминтерн» артель (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Ткаченко), «Металлоширпотреб» завод (директорынь нүхэр Ситов) ба бусад ороно.

Союзна ба республиканска мэдэлэй предприятинууд—Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод, механизированнэ шэлэй завод, машина бүтээлгын завод, мяханай комбинат ба бусад үргэн хэрэглэлэй эд товар гаргалгаар тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилөө.

Городой 20 предприятинуудай 16-ниинь ассортиментээ дүүргээгүй. Түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор 65 янзын зүйлнүүдые гаргаха байһан аад, ойродоо 32 янзын юумэ бүтээн гаргаа.

Городской Соведэй гүйсэдком, тэрэнэй нютагай промышленностиин таһагай (дагшань нүхэр Елшин) ба худалдаа наймаанай таһагай (даагшань нүхэр Крылов) зохихо хэмжээ абаагүй дээрэһээнь иимэ ушар тохёолдоо гэжэ сесси тэмдэглэбэ.

Нютагай ба кооперативна промышленностиин городской предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд залуу кадрнуудые һургаха хэрэгтэ анхаралаа багаар табидаг, стахановецуудай түрүү методые дэлгэрүүлдэггүй, түлишэ, электроэнерги, түүхэй эд ба бусад материалнуудые гамгүйгөөр гаргашалдаг байһан баримтанууд бии гэжэ сесси дээрэ үгэ хэлэһэн депутадууд тэмдэглэбэ.

Эдэ бүхы дутуу дундануудые ойрын сагта усадхаха хэмжээ ябуулгануудые хараалһан тогтоол сесси нэгэн дуугаар баталба.

Һүүлээрнь арадай сүүдэй һунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэри тухай информаци ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр К. Гурьянов хэбэ.

Энээнээр сессиин хүдэлмэри дүүрэһэн байна.

Налог суглуулга удаашруулагдажа байна

Мухаршэбэрэй аймагта хүдөө ажахын налог суглуулга хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Юуб гэхэдэ, аймсоведэй гүйсэдкомой финансова таһагай агентнууд, сомон соведүүдэй гүйсэдкомуудай захирагшад энэ шухала хүдэлмэридэ харюусалгагүйгөөр хандана, арад ниитын дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри муугаар ябуулна.

Жэшээнь, Суулгын сельсовет (гүйсэдкомой түрүүлэгшэнь нүхэр ...жанзев, налоговой агент нүхэр Бадмацыренов) ноябриин 20-ной байдалаар хүдөө ажахын налог суглуулха дүрбэдэхи кварталай түсэбые ойродоо 18 процент дүүргээ. Тиихэдэ, Никольско сельсовет —24 процент, Подлопатинска сельсовет—27,2 процент дүүргээд байна.

Ажахын жэлэй дүүрэтэр тоотой үдэр үлөө. Тиимэһээ, ажалшадһаа суглуулагдаха бүхы түлбэринүүдые түргэнөөр суглуулжа дүүргэхэ талаар зохихо хэмжээ абаха саг тулаа.

И. Шолохов.

Семинар болобо

...турын аймсоведэй гүйсэдкомой ...дэхи культурно-гэгээрэлэй таһагай уншалгын байшангуудые, хүгжэмэй ба колхозно клубуудые ...шанарай 2 үдэрэй семинар үнгэрбэ.

...ндэ үбэлэй үедэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэхэ хүдэлмэри тухай асуудалаар элидхэл болоо. Семинарта хабаадагшад өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгөө.

Семинар дээрэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарь А. И. Попов уласхоорондын байдал тухай лекци уншаа.

Лекцинүүдые уншана

Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуулиин студентнэр арадай сүүдүүдтэ һунгаха һунгалтануудай бэлэдхэлдэ һайнаар хабаадана. Тэдэнэр һунгуулиин Кяхтинска № 25 округой һунгуулиин № 4 пунктые уран гоёор шэмэглэн түхеэрэлсэһэн байна.

Тус пункт соо тэдэнэр «Сталинска Конституциин наран доро», «Түрэл орон доторнай», «Сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд» гэһэн ба бусад темэнүүдээр гоёнууд монтажуудые бэлэдхэжэ табяа. Мүн энэ пункт соо уранһайханай ба политическэ литератураар хангагдаһан библиотекэ нээгдэнхэй.

Энэ пунктда үдэшэ бүри һунгагшад олоороо сугларжа, радио ба лекци шагнадаг байха юм. Һунгагшадта зорюулжа лекцинүүдые уншалга тусхай түсэбэй ёһоор хэгдэнэ. Уласхоорондын байдал тухай, советскэ сүүдэй эмхидхэлэй демократическа принципүүд ба ажал-ябуулга тухай лекцинүүд һунгагшадта уншагдаһан байна.

«Советскэ сүүдэй хүмүүжүүлхы үүргэ», «Советскэ сүүд СССР-эй хуули ёһые ба гражданинуудай эрхые хамгаална» гэһэн лекцинүүд ойрын үдэрнүүдтэ уншагдаха юм.

Кяхтын аймагай арадай судьяда кандидат нүхэр Пчелинцева тус пункт соо һунгагшадтаяа һаяхан уулзаа.

Н. Соболева

Һонин номуудые хүлеэнэбди

Хоринн аймагай центртэхи номой магазинда марксизм-ленинизмын классигуудай, мүн ородой классическа ба советскэ литературын зохёолнууд ехэ хомор байна.

Энэ магазиниие шухала номуудаар ойрын сагта баяжуулха тон шухала.

А. Мангатханов.

Номой түрүү магазин

Заиграйн аймагай номой магазин (даагшань нүхэр Нэхрина, продавецынь нүхэр Козыкина) арад зоной дунда литература үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа ехэ оролдолго гаргана. Тиимэһээ ном худалдаха талаар түсэбөө һараһаа һара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээнь, 1951 оной 3-дахи кварталайнгаа түсэбые олон мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргээ: 65 мянган түхэригтэ ном худалдаха байһан аад, 90 мянган түхэригтэ худалдаа.

«Роскниготоргын» республиканска конторын «түрүү магазин» гэһэн вымпел энэ магазин хоёрдохи жэлээ барижа байна. Магазиндаа асарһан политическэ, хүдөө ажахын ба уранһайханай литературые ажалшадай дунда ехэ түргөөр тараадаг байна. Аймагай болон һургуулиин библиотекэнүүд энэ магазинһаа номуудые ехэ олоор абажа байдаг. Жэшээнь, Унэгэтэйн, Ново-Брянска болон бусад һургуулинууд өөһэдынгөө библиотекэнүүдые шэнэ шэнэ номуудаар саг үргэлжэ баяжуулна.

Арадай сүүдүүдые һунгаха һунгалтада зорюулагдаһан литература, плакадууд болон лозунгнууд ехэ түргэнөөр тараагдаһан байна. Энэнь юугээр талбарилагданаб гэхэдэ, тус магазинай хүдэлмэрилэгшэд олониитын дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байха юм.

Энэ магазинай хүдэлмэрилэгшэд халаа нүүдэл худалдаа наймаа ходо эмхидхэжэ байдаг.

И. Байкальский.

Малшадай дунда культурна хүдэлмэри һайнаар ябуулха

Бичурын аймагай Гушадай сомоной Калининай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой малшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Малажалай фермэнүүд дээрэ нэгэшье улаан булан эмхидхэгдээгүй, элдэб һонин асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй, ханын газетэнүүд болон «дайшалхы хуудаһанууд» гаргагданагүй.

Колхозой центрһээ 12 километрын газарта байһан Хайсагар гэжэ нютагай малажалай фермэ дээрэхи улаан булангай байшан соо орооһо тариан хадагалаатай байдаг. Тэндэ «Родина» гэжэ радиоприемник бии аад, питанигүй дээрэһээ хүдэлмэрилхэеэ болиһоор жэл болоо. Мүн үни удаанай киношье харуулагданагүй. Газетэнүүд ба журналнуудынь малшадта саг соогоо эльгээгдэдэггүй байха юм.

Тэрэшэлэн малшадай байра байдалынь ехэ хангалтагүй байна. Малшадай байдаг гэрнүүдэй сонхонуудай шэлнүүд тэһэрхэй.

Теэд тус колхозой правлени ба партийна эхин организаци эдэ дутуунуудые усадхажа, малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха тушаа хэмжээнүүдые абанагүй.

Д. Аюров.

Литературна вечер болобо

Хоца Намсараевай «Үүрэй толон» гэжэ роман тушаа уншагшадай литературна вечер Яруунын аймагай центртэхи пионернүүдэй Байшан соо болобо. Хоца Намсараевай творческо ажал-ябуулга ба тэрэнэй романай гол удха тухай тэндэхи дунда һургуулиин һурагша Ц. Дандаров хөөрэжэ үгэһэн байна. Һүүлээрнь уншагшад роман тухай өөһэдынгөө һанамжануудые хэлээ. ВЛКСМ-эй Яруунын айкомой хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Ларионова Цыремпилэй образ тухай, арадай сүүдэй хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Байбородина Октябрска революциин урда тээ бурят-монгол арадай ажабайдалай ямар байһан тухай, мүн энэ байдалые өөрынгөө зохёол соо Хоца Намсараевай эли тодоор харуулһан тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна.

Энэ вечер дээрэ хамта 150 шахуу уншагшад байлсаа.

Ц. Долгисон.

Баунтын аймагай центртэхи аптекын хүдэлмэрилэгшэд жэшээтэ һайнаар ажаллажа, үйлэдбэриингөө түсэб холо үлүүлэн дүүргэнэ, больница, амбулатори, фельдшерскэ пункт бүхэниие эмүүдээр ба препарадуудаар хаһа саг соогоо гүйсэдөөр хангана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аптекын эрхим фармацевт Валя Жамаганова эмүүдые бэлдэжэ байна.

М. Минеевэй фото.

Бани түлигдэхээ болишоо

Яруунын аймагай центртэхи коммунальна бани үнинэй түлигдэхээ болишоо. Һүүлэй 3—4 һара соо ойродоо хоёр дахин түлигдэһэн байна. Иигэжэ хаа-яа түлигдэхэдээшье, бани соонь хүйтэн байдаг. Мүн уһаяа һайһаар халаадаггүй. Теэд, аймсоведэй гүйсэдкомой коммунальна ажахын таһаг ажалшадай эрилтые хангажа, баниа саг соонь түлихэ тушаа анхарал огто табинагүй.

Тус таһагые даагша нүхэр Вишневский хүдэлмэреэ һайжаруулхаб, банияа түлихэб гэжэ хооһон үгөөрөө найдуулаад лэ, тэрэнээ бэелүүлхын орондо архи уугаад, һанаа амар ябажа байдаг. Энэ намар шэнэ бани баригдаха байһан аад, мүнөө хүрэтэр баригдаадүй. Коммунальна ажахын таһагай хүдэлмэриие һайжаруулха саг тулаа.

Б. Цыденов.

„Бурят-Монголой үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

„ОРС хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон статья соо Сэлэнгын леспромхозой ОРС хүдэлмэришэдые элеэ хоолой зүйлнүүдээр, эд бараагаар тон муугаар хангана гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Хэмжээ абахынь тула тус статья СССР-эй ой модоной промышленностиин Министерствын БМАССР-тэхи УРС-ын начальник нүхэр Крюковтэ эльгээгдэһэн юм.

Манай редакцида тус УРС-ын мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар бултадаа тодороо Сэлэнгын леспромхозой ОРС-ын хүдэлмэриие һайжаруулхын тула УРС-ын зүгһөө зохихо хэмжээ абтаа. Мүнөө ОРС-ын магазинуудта хүдэлмэришэдтэ шухала хэрэгтэй эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд хододоо байдаг болоо.

„Гуримгүйгөөр хүдэлмэрилдэг телефонно лини"

Манай газетын ноябриин 16-най номерто иимэ гаршагтай статья толилогдоо һэн. Тус статья соо Хоринн аймцентрһээ Тээгдэ тосхон хүрэтэрхи телефонно лини тон муугаар хүдэлмэрилнэ, телефоноор хөөрэлдэхын тула хэдэн час гээхэ хэрэгтэй болоно гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Манай редакцида Бурят-Монголой хэлхээ холбооной Управлениин мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо заагдаһан баримтанууд бултадаа тодоржо, дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээ абтаа. Тус телефонно линиин хүдэлмэриие гуримшуулха ба аймцентртэй телефоноор хөөрэлдөөе ээлжээтэй болгохо талаар Хоринн аймагай хэлхээ холбооной конторын начальнигта дурадхагдаһан байна.

Малай үбэлжэлгэ муугаар эмхидхэгдээ

...нөө ниитын мал харууһалгын харюусалгатай, үбэлжэлгын ...бажа байна. Иволгын аймагай ...колхозууд үбэлжэлгые колхозуудай ямараар үнгэргэһэнһөө малые саашадань хүгжөөлгэ ...дадаг гэжэ һайн мэдэжэ, ...нгаа үбэлжэлгэдэ муу бэшээр ...хээд, һайнаар ябуулжа байна. ...маг дотороо малажалаар томо ...ын Оронго» колхоз малайнгаа үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхээ. ...эртэ хабар байхада энэ колхоз барилгын 4 бригада эмхидхэжэ, ...газарта племенной фермын ...ой байрануудые, мүн морин шубуудай байрануудые шэнээр ...ан, малай бүхы хуушан байрануудые заһабарилһан байгаа. ...колхозой гэшүүд мүнөө жэлдэ ...дохиһоо ехэ үбһэ бэлэдхэһэн... ...һаа мүнөө нэмэлтэ тэжээл болохо хулһа, ожорһо сабшажа байна. Малажалай фермэнүүд малшадай хүсэд хангагдаһан... Тэрээнэй «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденто «...Марта» колхоз нёдондоноойнгоо ...ууднаа һургаал абажа, мүнөө жэлэй үбэлжэлгэдэ һайнаар ...ээ. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орхо 3-дахин ехэ үбһэ бэлэдхэһэн, ...най полинууд дээрэһээ соломохиинэ дууһыень хуряажа ...байна. Мүн колхозой гэнабша мүшэр, силос гэхэ мэтэ ...лээд ехээр бэлэдхээ. Малай ...байранууд бариглаһан, хуушадынь заһагдаһан байна ...рын сомоной Ленинэй ...ын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, Саянтын сельсоведэй «Осо...им» болон бусад хэдэн колхозууд малай үбэлжэлгэдэ муу бэшээр бэлэдхээ.

Гэхэтэй хамта, малайнгаа үбэлжэлгэдэ тон муугаар бэлэдхэһэн колхозууд аймаг соо нилээд олон. Жэшээнь, 17 партсъездын нэрэмжэтэ колхоз энээнэй урда тээ малайнгаа тоо толгойе олошоруулгаар, ашаг шэмыень дээшэлүүлгээр түрүү колхозуудай нэгэн гэжэ тоологдодог байгаа. Гэбэшье, һүүлэй хоёр жэл соо энэ колхоз показательнуудаа эрид доошолуулһан байна. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, тус колхозой правлени ба тэрэнэй түрүүлэгшэ Гусельников гэгшэд ниитынгээ малажалые хүсэд тоохоёо болиһон байна. Тэрээниень иимэ жэшээ дээрэ харуулжа болохо юм. Мүнөө үбэл Хүндэлэн гэжэ газарта малайнгаа үбэлжэхэгүйе колхозой правлени мэдэжэ байһан тула үбһэ тэжээлдэ ойро газарта—Ключи гэжэ тосхондо шэнэ байрануудые түхеэрхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье, энэ шухала хүдэлмэриие мэнэ һая болотор хэжэ эхилээгүй байшоо. Бүри һаяхан бригада эмхидхэгдээд, саг зуурын байра түхеэрэгдэжэ эхилһэн байна. Иимэ ехэ нобшоролой эсэстэ 60 залуу үхэр мүнөө хүрэтэрөө байрагүй, энэ тэрэ муу байрануудта хонуулагдажа, шадал тамираа гээжэ байна. Тэрэшэлэн һүнэй-товарна фермэдэ ажалай муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ үнеэдэй һү үгэлгэ жэлһээ жэлдэ доошолно. Энээнэй урда жэлнүүдтэ үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һаадаг байгаа һаа, мүнөө жэлдэ ойродоо 950 литр һү һааһан байха юм. Фермын дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэдые, һаалишадые саг үргэлжэ һэлгэдэг ябадал малай ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ тон муугаар нүлөөлнэ.

Колхозой партийна организаци ниитынгээ малажалда анхарал мүн лэ багаар хандуулдаг. Малажал дээрэ нэгэшье коммунист хүдэлмэрилнэгүй, фермэнүүдтэ социалистическэ мүрысөөн дэлгэрүүлэгдээгүй. Тиимэһээ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб дүүргэхын тула юун хэрэгтэйб, ямар показательнуудай түлөө тэмсэхэ ёһотойб гэжэ һаалишад, тугалшад ба пастугууд мэдэдэггүй. Малшадай дунда хөөрэлдөөнүүд, элидхэлнүүд, лекцинүүд ойродоо үнгэргэгдэнэгүй. Партийна организациин секретарь нүхэр Гаськов фермэнүүдтэ үсөө ябадаг. Тэрээнһээ байтагай, ходо архидажа ябадаг түрүүлэгшэ Гусельниковтэ колхозой партийна организаци ямаршье хэмжээ абаагүй байһаар. Түрүүлэгшэ Гусельниковэй журамаа алдаһан ябадал хадаа ажахын кампанинуудые, тэрэ тоодо малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ муугаар нүлөөлдэг байха юм.

Тэрэшэлэн Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд малайнгаа үбэлжэлгэдэ тон харюусалгагүйгөөр хандана. Энэ колхоз малай байрануудые барилга ба заһабарилгые үбэл болотор унжагайруулаа. Аяар хабар байхаһаа барилгын бригада хүдэлмэрилбэшье, колхозой правлениин хиналтагүй орхиһон дээрэһээнь барилгын хүдэлмэри ехээр хожомдуулагдаһан байна. Тэрэнэй эсэстэ колхоз ехэхэн хохидолдо ороо. Жэшээнь, 3160 дальбараа абтаһан аад, мүнөө ойродоо 600 гараниинь амиды үлэһэн байха юм. Дальбараануудые харанхы амбар соо, харууһа муутайгаар байлгаһан дээрэһээнь олонхи дальбараануудынь үхэшөө. Теэд, үлэгшэ шубуудыншье мүнөө хүрэтэрөө байраар хангагдаагүй байха юм. Һаяхан баригдаһан шубуунайнь байра үшөө пеэшэнгүй, сонхонуудынь хүсэд шэллэгдээгүй байһаар.

МТФ-е даагша нүхэр Макаров фермэнүүдтэ үсөө ябадаг, малшадай хүдэлмэриие толгойлдоггүй байха юм. Имагтал малшадай ажалай эмхидхэлэй ба журамай муу, мүн малай харууһалгын муугаар табигдаһан дээрэһээ үшөө хүйтэн болохоһоо урид олон малынь шадал тамираа гээһэн, тураһан байна. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэжээл бэлэдхэлгэдэ хайхарамжагүйгөөр хандаһан байгаа. Үшөө зун байхада, колхозой түрүүлэгшэ Шубин, МТФ-е даагша Макаров, партийна организациин секретарь Житихин гэгшэд силос даралгые, мүн бусадшье шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгые түргэдхэхын түлөө хэмжээ абадаггүй байгаа. Тиимэһээ тус колхоз силос бэлэдхэхэ түсэбөө хахадлаашьегүй байха юм. Тэрэшэлэн набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ таһалдуулагдаһан, уһалагдадаг нилээд ехэ сабшалантайшье һаа, хоёрдохео сабшалга эмхидхээгүй байгаа. Үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээгүй мүртөө колхозой хүтэлбэрилэгшэд тариианай полинууд дээрэһээ соломо, мэхиинэ суглуулгада анхаралаа табяагүй. Тиимэһээ мүнөө ехэнхи соломынь полинууд дээрээ саһанда дарагдажа, малда эдигдэжэ хэбтэнэ.

Кировэй нэрэмжэтэ, «Красный пахарь» болон бусад колхозууд тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө ойродоо 25—30 процент дүүргэнхэй. Тиигэбэшье, эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд Будажапов, Овчинников гэгшэд тэжээл бэлэдхэлые үргэлжэлүүлхэ талаар мүнөө юушье хэнэгүй. Бургааһа мүшэр, хулһа, ожорһо яһала бэлэдхэхэ аргатай аад, иимэ хүдэлмэри эмхидхэнэгүй. Тэрээнһээ байтагай полинууд дээрэһээ соломоёо хүсэд суглуулжа абаадүй байха юм. Тэрэшэлэн Иволгын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз мүнөө хүрэтэрөө зеленкоёо һүрилөөгүй, тэрэнь зарим газартаа бухаллагдаашьегүй зандаа хэбтэнэ. Зелёнкыень полинууд дээрэһээнь элдэб хүнүүд зөөжэ ба мал эдижэ байна. Мүн комбайнова хуряалгын һүүлээр соломоёо һүрилжэ абаагүй дээрэһээнь Баян-Тогоото гэжэ газарта тэрэнь ужөөгдэһэн ба ужөөгүй байгаашань малда гэшхэгдэжэ, эдигдэжэ байха юм. «Коминтерн» колхозой хүтэлбэрилэгшэд соломо, мэхиинэ мүн лэ муугаар суглуулаа. Ехэнхи соломонь муугаар һүрилэгдэһэн дээрэһээ ужэһэн байна. Андреевэй нэрэмжэтэ колхоз үбһэнэйнгөө һүринүүдые хоройлонгүй, малда эдюулжэ, хулуулгажа байдаг. Фермэнүүдтэ үбһэ тэжээл шэрэгдээгүй тула малынь заримдаа үлэсхэлэн байдаг.

Мүнөө малай үбэлжэлгэ түлэг дундаа ябажа байна. Тиимэһээ бии байһан тэжээлээ гамгайгаар гаргашалхын тула тэрээниие буйлуулжа эдюулхэ ёһотой байгаа. Теэд аймагай олонхи колхозуудта үбһэ тэжээл кормушканууд ба яслинууд соо хэгдэнгүй, харин малай хүл доро хаягдана. Тэжээл буйлуулжа эдюулхэ тухай анхарал хандуулагданагүй. Тэжээл ууралтуулха хүдэлмэри колхозуудта тон удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Жэшээнь, малажалай 108 точконуудай ойродоо 23-дань тэжээл буйлуулха кормозапарнигууд бии байбашье, тэрэнэй олонхинь мүнөө хүрэтэрөө хэрэглэгдэнэгүй. Хрущевой, Ленинэй нэрэмжэтэ болон бусад хэдэн колхозууд малажалай фермэнүүдтэхи хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилхын тула элдэб түхеэрэлтэнүүдые, тэрэ тоодо кормозапарнигууд, электрын хүсөөр үнеэ һааха, мал уһалха болон бусад түхеэрэлтэнүүдые хэдэн арбаад мянган түхэригөөр худалдажа абаһан байха юм. Тиигэбэшье, тэдэ түхеэрэлтэнүүдээ фермэнүүдтэ тодхоногүй, нёдондонһоо хойшо колхозойнгоо складуудта миил хэбтүүлжэ байна. Аймагай хүтэлбэрилхы организацинууд энээн тухай һайн мэдэбэшье, тэдэ түхеэрэлтэнүүдые тодхуулха талаар хэмжээ абанагүй. Тиихэдэнь эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хооһоор найдуулаад лэ, юушье хэнэгүй.

Дээрэ хэлэгдэһэн эдэ бүхы баримтанууд аймагай хүдөө ажахын таһагайхидай ба тэрээниие даагша нүхэр Бурдуковскиин мэдэһээр, хараһаар байтар болежол байдаг. Теэд тус таһагайхид хооһон хөөрэлдөөнүүдһээ бэшэ малай харууһалгые һайжаруулхын түлөө юушье хэнэгүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэжээл багаар бэлдэһэн дээрэһээ аймагайнгаа колхозуудай нилээд олон малые гарзалуулһаниие нүхэр Бурдуковский иимэ түргэнөөр мартажархёо гээшэ гү, юу бодожо байна гээшэб?—гэжэ асуугдаха байна.

А. Ангонов.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн зургаадахи сесси

Пленарна заседани

ПАРИЖ, декабриин 7. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Мүнөө үглөөгүүр Генеральна Ассамблейн пленарна заседани болоо. Сесси хадаа Генеральна Ассамблейн Мандатна комиссиин элидхэл хаража үзэбэ. Бүхы делегацинуудай эрхэ түлөөлэлгые хуулита гэжэ мэдэрхэ тухай комиссиин англо-американска олонхидой абаhан шиидхэбэри, мүн гоминдановска түлөөлэгшын эрхэ түлөөлэлгые мэдэрхэгүй гэжэ Белорусска ССР-эй делегациин оруулhан резолюциин проект пленарна заседаниин үзэмжэдэ табигдаа.

Белорусска ССР-эй делегат К. В. Киселев резолюциин энэ проект үндэhэлэн, үгэ хэлэбэ.

«Эрхэ түлөөлэлгэ шалгаха комиссиин заседани дээрэ Белорусска делегаци хадаа гоминдановска түлөөлэгшэдэй эрхэ түлөөлэлгэ мэдэрэгдэжэ болохогүй гэжэ зааhан байгаа. Ушарынь, хэниешье түлөөлдэггүй забхайрhан политическэ бүлэг ажал-ябуулагшад эдэ түлөөлэгшэдые эльгээhэн байна.

Хитадай арадаар намнагдаhан, Тайван арал дээрэ хоргодоhон гоминдановска правительство гэдэг хадаа хитад арадые түлөөлhэн хуулита правительство бэшэ байна. Гоминдановска бүлэг болбол гүрэнэй засагые, Хитадай территори болон хүн зон тушаа эрхээ үни хада гээгээ, тиихэтэй хамта Хитадай үмэнэhөө Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида үгэ хэлэхэ моральна болон юридическэ ямар нэгэн эрхээ гээhэн байна.

Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительство хитад арадай бодото ба хуулита правительство мүн. Тэрэ хадаа Хитадай бүхы территори дээрэ гүрэнэй засаг бэелүүлнэ, хитад арадай зүгhөө үргэнөөр дэмжэгдэнэ.

Тиимэhээ Белорусска ССР-эй делегаци Генеральна Ассамблейн VI сесси дээрэхи гоминдановска правительство гэдэгэй түлөөлэгшэдэй эрхэ түлөөлэлгые мэдэрхэгүй гэhэн резолюциин проектые Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ табина». Заседани дээрэ түрүүлэгшээр байhан английска делегат Джебб хадаа Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ хуули бусаар hуури эзэлhэн гоминдановска бүлэгэй түлөөлэгшэдэ үгэ үгэбэ Зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа асуудал тушаа тэрэ юушье хэлэжэ шадаагүй

Тэрэнэй hүүлээр США-гэй түлөөлэгшэ үгэ хэлээ Белорусска делегациин оруулhан резолюци хадаа ООН-дэхи Хитадай түлөөлэлгэ тухай асуудалаар Генеральна Ассамблейн шиидхэбэринүүдые дахин хараха ябадалда шэглүүлэглэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлбэ Энэ «үндэhэ hуури» дээрэ американска түлөөлэгшэ белорусска резолюциие зүбшэн хэлсэхэгүй, харин голосовани сэхэ хэхэ гэжэ дурадхаба.

Джебб США-гэй делегадай дурадхалые зүбшөөгөө.

Түрүүлэгшын зорилго хадаа ямар нэгэн асуудал тушаа хараа бодол тодорхойлолгодо туhалха ябадал болоно гэжэ СССР-эй делегат Малик түрүүлэгшэдэ hануулба. Процедурын ниитэдэ мэдээжэ гуримда түшэглэн, Малик хадаа голосованиин шалтагаанууд тушаа голосованиин урда тээ үгэ хэлэхэ арга олгохо эрилтэ табиба.

Голосованиин шалтагаанууд тушаа үгэ хэлэхэ гэhэн иимэ эрилтын бүрин зүб байбашье, түрүүлэгшэ Джебб советскэ делегадта үгэ үгэхээ арсаба Процедурын гуримуудые бүдүүлигээр эбдэжэ, тэрэ хадаа Польшын, Украинска ССР-эй ба Чехословакиин делегадуудта үгэ хэлүүлээгүй.

Түрүүлэгшэ хадаа мандатна комиссиин hайшаан дурадхалые голосованида табиба. Энэ hайшаан дурадхал англо-американска блогой оронуудай делегадуудаар дэмжэгдээ. Тэрээниие буруушаажа 5 делегаци голосовалба, 7 делегаци hаналаа барьа. Тиин 12 делегаци энэ hайшаан дурадхалай түлөө голосовалаагүй болоно.

* * *

Тэрэнэй hүүлээр Генеральна Ассамблей гречеckэ асуудал тушаа политическэ тусхай комитедэй элидхэл хаража эхилбэ. ООН до агрессорскэ ядро болоhон оронуудай голосуудаар политическэ тусхай комитет хадаа Албаниин ба Болгариин зүгhөө Грецидэ аюул тохёолдоhон хэбэртэй хардалгата элдэб янзын худал зүйлнүүдые тараахын. Грециие Балканууд дээрэ США-гэй ба Великобританиин агрессивнэ түсэбүүдые бэелүүлхэ плацдарм болгохо ябадал далдалхын тулада байгуулагдажа муу суудa гараhан балканска комиссие балканска подкомисси гэдэгээр hэлгэхэ тухай резолюци абаhан байгаа Тус подкомисси балканска комиссиин бэелүүлhэн үүргэ дүүргэхэ зорилготой юм.

Политическэ тусхай комитедтэхи СССР-эй делегаци хадаа гречеckэ асуудалые бодотоор шиидхэхэ ябадалда шэглүүлэгдэhэн балканска комиссие дары тарааха, Грециин дотоодын хэрэгүүдтэ США-гэй хамаархалга болюулха, энэ орондо террор зогсоохо, бүгэдэниитын амнисти соносхохо, гречеckэ демократуудай байдаг концлагерьнуудые үгы хэхэ, гречеckэ демократическа ажал-ябуулагшадай хэрэгүүд тушаа гречеckэ сүүдүүдэй гаргаhан, саазалан алаха бүхы приговорнуудые болюулха гэжэ хараалhан резолюциин проект оруулhан байна.

СССР-эй делегат С. К. Царапкин пленарна заседани дээрэ үгэ хэлээ, тэрээн соогоо Советскэ Союзай делегациин хараа бодол тайлбарилаа.

Тэрэнэй hүүлээр Генеральна Ассамблей хадаа балканска комиссие дары бэшэ, харин энээн тухай тогтоол абаhанай hүүлээр 60 үдэр болоод тарааха, ондоо нэрэтэй болобошье, үнөөхил балканска комисси болохо балканска подкомисси байгуулха гэжэ хараалhан политическэ тусхай комитедэй резолюцинуудые голосовалба.

Эдэ резолюцинууд англо-американска блогой делегацинуудай ба тэдэниие дэмжэhэн делегацинуудай голосуудаар hайшаагдаба. Тэдээндэ эсэргүү табан делегаци голосовалаа, нэгэ делегаци hаналаа бариба.

Тэрэнэй hүүлээр СССР-эй делегациин оруулhан резолюциин проект голосованида табигдаа. Грециин ба Албаниин хоорондо, мүн Грециин ба Болгариин хоорондо дипломатическа харилсаануудые тогтоохо гэжэ хараалhан энэ резолюциин пункт тухай голосовалагдаад, 15 голосоор абтаа, 10 делегаци буруушаажа голосовалаа, 20 делегаци hаналаа бариба. ООН-эй агрессорскэ ядродо ородог оронуудай голосуудаар резолюциин советскэ проектын бусад бүхы пунктнууд, мүн резолюци бүхыдөө буруушаагдаба.

* * *

Энээнэй hүүлээр Генеральна Ассамблей хадаа «Харгалзаха соведэй хүдэлмэридэ Италиин бүрин хабаадалга» тухай асуудалаар харгалзаха комитедэй элидхэлые хаража эхилээ.

Италиие ООН-эй гэшүүндэ дары абаха тухай асуудалые яаралтайгаар хаража үзэхые Аюулгүйн Соведтэ hайшаан дурадхаhан резолюци энэ комитедтэхи англо-американска блогой оронуудай делегацинуудай голосуудаар абтаhан байгаа.

Харгалзаха комитедэй хуули буса шиидхэбэриие үмөөрэн Франциин делегадай үгэ хэлэhэнэй hүүлээр, СССР-эй делегат Г. Н. Зарубин үгэ абаба.

Советскэ Союзай делегаци,—гэжэ Зарубин мэдүүлээ,— «Харгалзаха Соведэй хүдэлмэридэ Италиин бүрин хабаадалга тухай» асуудалаар Генеральна Ассамблейн пленарна заседаниин үзэмжэдэ дүрбэдэхи комитедээр табигдаhан резолюциин проектые буруушаажа голосовалха.

Тэрэнэй hүүлээр үгэ хэлэhэн Украинска ССР-эй делегат Демченко хадаа Украинска ССР-эй делегаци харгалзаха комитедээр абтаhан резолюциин проектые буруушаажа голосовалха гэжэ мэдүүлбэ.

Исландиин, Уругвайн ба Иракай делегадууд энэ проектые үмөөрөө.

ПАРИЖ, декабриин 7. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Италиие ООН-эй гэшүүндэ абаха тухай асуудал хаража үзэхые Аюулгүйн Соведтэ hайшаан дурадхаха гэжэ дүрбэдэхи комитедэй (харгалзаха комитедэй) хуули бусаар абаhан резолюциие зүбшэн хэлсэлгэ Генеральна Ассамблейн үдэрэй пленарна заседани дээрэ дүүрэбэ.

Харгалзаха комитет хадаа ООН-до шэнэ гэшүүдые абаха тухай асуудал хараха эрхэгүй ушарhаа тиимэ шиидхэбэри абаха эрхэгүй байгаа гэжэ Белорусска ССР-эй ба Чехословакиин делегадууд тодорхойгоор харуулба. Гватемалын, Бразилиин, Гаитиин ба американо-английска блогой хэдэн бусад оронуудай делегадууд харгалзаха комитедтэ американска олонхидой делегацинуудай голосуудаар абтаhан резолюциие дэмжэбэ. Индонезиин ба Индиин делегадууд энэ резолюци абаха гэжэ hаналаа мүн лэ мэдүүлээ. Гэбэшье, тэдэнэр хадаа бүхы бусад гүрэнүүдые ООН-до абаха тухай гуйлтанууд хангагдаха ёhотой гэжэ мэдүүлбэ.

Дүрбэдэхи комитедэй абаhан резолюциин проект голосованида табигдажа, англо-американска блогой ба тэрэниие дагаша оронуудай голосуудаар hайшаагдаа. СССР-эй, Украинска ССР-эй, Белорусска ССР-эй. Польшын ба Чехословакиин делегацинууд буруушаажа голосовалба. Нэгэ делегаци hаналаа барьа.

ВЕНГРИДЭ И. В. СТАЛИНАЙ БИОГРАФИ ШУДАЛНА

БУДАПЕШТ. (ТАСС). hуралсалай энэ жэлдэ Венгриин ажалшад партийна hуралсалай сетьдэ И. В. Сталинай биографиие үргэнөөр шудалжа эхилээ Кадрнуудые бэлэдхэхэ курсануудта хэдэн арбаад мянган хүн, политкружогуудта 80 мянга шахуу хүн биографи шудална. Тэндэ ажэлшадай Венгерскэ партиин гэшүүд ба кандидадууд, мүн партийнабэшэ эдэбхитэд hуралсана

И. В. Сталинай ажабайдал ба ажал-ябуулга ажалшадай ехэ анхарал татана. Политhургуулинуудай ба дээшэлүүлэгдэhэн түхэлэй курсануудай хэдэн мянгаад hурагшад нүхэр Сталинай биографи шудалха хүсэлөө мэдүүлээ.

Германска Демократическа Республикын худалдаа наймаанай делегаци Москва ерээ

СССР-эй ба ГДР-эй хоорондо 1951 оной сентябриин 27-до баталагдаhан Удаан болзорой Хэлсээнтэй зохилдуулан, 1952 ондо товарнуудые андалдан абалсаха списогүүдые тодорхойлхо ба нэмээхэ талаар хэлсээнүүдые хэхын тула Германска Демократическа Республикын Худалдаа наймаанай делегаци Москва ерээ. Гадаадын ба германска доторой худалдаа наймаанай Министр г-н Хандке делегациие толгойлно.

СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай Министрын Орлогшо М. Г. Лошаков, СССР-эй МВТ-гэй Коллегиин гэшүүн А. А. Павлов, СССР-эй МВТ-гэй Протокольно таhагай Начальник Г. И. Николаев, мүн Германска Демократическа Республикаhаа СССР-тэ байгаа Дипломатическа Миссиин Толгойлогшо г-н Аппельт ба Миссиин гэшүүд делегациие угтаба.

СССР-hээ Германска Демократическа Республикада байгаа Худалдаа наймаанай Түлөөлэгшэ Б. П. Мартынов Москва ерэбэ.

Пакистанай учредительнэ суглаанай гэшүүн Ифтихаруддинай мэдүүлгэ

КАРАЧИ, декабриин 9. (ТАСС). Газетэнүүдэй мэдээсэhэнэй ёhоор, Пакистанай учредительнэ суглаанай гэшүүн Миан Ифтихаруддин hая Карачи городой купецүүдэй ба промышленнигуудай суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ. 1952 оной апрель hарада Москвада болохо ба бүхы оронуудай элдэб худалдаа наймаанай. промышленна, профсоюзна болон бусад организацинуудай түлөөлэгшэдэй хабаадаха уласхоорондын экономическа зүблөөндэ хабаадалсаха гэhэн уряае Пакистан абаа гэжэ тэдэ мэдээсэбэ. Зүблөөнэй зорилгонь «оронуудай хоорондо амгалан хани барисаа ба худалдаа наймаанай холбоо хүгжөөхэ» ябадал болоно.

Ифтихаруддин иигэжэ мэдүүлээ: «Бидэндэ ашагтайгаар худалдаа наймаа хэжэ болохо оронуудтай худалдаа наймаа үргэдхэхэ ёhотойбди. Зүблөөнэй зорилгонь — хани харилсаанай шэнэ формонуудые олохо ба худалдаа наймаанай харилсаануудые тогтоолгодо туhалха болоно».

Суглаанда ерэhэн хүнүүд Ифтихаруддинай мэдээсэлые ехэ hонирхолтойгоор угтаа, зүблөөндэ хабаадахаар бэлэн байhанаа олон купецүүд мэдүүлээ гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

США-дэхи зэдэй руднигуудай ба зэд хайлуулха промышленностиин хүдэлмэришэдэй илалта

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 9. (ТАСС). Август hарада зэдэй руднигуудай ба зэд хайлуулха заводуудай 100 мянга шахуу хүдэлмэришэдэй хоёр неделиин забастовкын hүүлээр, салин хүлhэ стабилизацилха совет хадаа салин хүлhые час соо 15 центээр дээшэлүүлхэ ябадалые баталба. Салин хүлhэ стабилизацилха соведэй шиидхэбэри «Кеннекотткоппер корпорейшн», «Фелпс Додж коппер продактс корпорейшн», «Америкэн смелтинг энд рифайнинг компани» гэжэ 3 томо компаниин ба жэжэ 9 компаниин хүдэлмэришэдтэ хамаадаха байна.

Гэбэшье, совет хадаа «Анэконда коппер Майнинг» гэжэ томо компаниин хүдэлмэришэдтэ салин хүлhэ дээшэлүүлгые баталаагүй.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, декабриин 8. (ТАСС). Корейскэ Арадай Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани декабриин 8-да иигэжэ мэдээсэбэ:

Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай hайндураганай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, фронтын зарим участогуудай дээрэ нютагай шанартай байлдаануудые хэхэ зуураа, дайсанда ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулна.

Зүүн фронт дээрэ Арадай армиин соединенинүүд дайсанда эсэргүү хамгаалалтын байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөө.

Центральна ба баруун фронтнууд дээрэ дайсанда эсэргүү хэгдэhэн жэжэ тулалдаануудhаа гадна, онсо хубилалтанууд болоогүй.

Дайсанай авиаци Нампхогой ба Вонсанай амгалан районуудые зэрлиг муухайгаар бомбодоhон ба пулемёдоор буудаhан байна; зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 2 самолёт унагаагаа.

ПХЕНЬЯН декабриин 9. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани декабриин 9-дэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай hайндураганай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, фронтын зарим участогууд дээрэ нютагай шанартай байлдаануудые хэжэ, дайсанда ехэ гээлтэ хоролто ушаруулна.

Үсэгэлдэр зүүн фронт дээрэ Янгуhаа хойгуур дайсанай жэжэ подразделенинүүд Арадай армиин эзэлжэ байhан үндэр газарта нэгэтэбэшэ добтолбо. Гэбэшье, ушар бүхэндэ Арадай армиин артиллерийскэ хүсэтэ буудалга дайсанай сэрэгүүдэй ехэнхи хубииень усадхажа байгаа.

Центральна ба баруун фронтнууд дээрэ Арадай армиин соединенинүүд хадаа тагнуул хэхые hэдэhэн дайсанда эсэргүү бага зэргын байлдаануудые зарим участогууд дээрэ хэhэн байна.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад Сукчхонь шадар дайсанай нэгэ самолёт унагаагаа.

Германска Демократическа Республикын информациин ведомствын мэдээсэл

БЕРЛИН, декабриин 8. (ТАСС). АДН агентствын дамжуулhан, Германска Демократическа Республикын информациин ведомствын мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Германска Демократическа Республикын Министрнүүдэй Совет болбол ООН-эй Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшын нэрэ дээрэ иимэ телеграмма эльгээхэ гэhэн шиидхэбэри декабриин 8-най заседани дээрээ баталан абаа:

Берлин, 1951 оной декабриин 8.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэ г-н д-р Падилья Нерводо. Париж.

Германиин бүхы хубинуудта сүлөөтэ hунгалта хэхэ арга боломжо элирүүлэн мэдэхэ комисси тогтоохо тухай зүблэхэ зүйлэй пункт тушаа Германска Демократическа Республикын Правительствын хараа бодолые найруулха ёhотой хуулита түлөөлэгшэдые эльгээхэ гэhэн ООН-эй Генеральна Ассамблейн Политическэ комитедэй уряалые Германска Демократическа Республикын Правительство абаhан байна.

Немецкэ Национальна суглаанда ниитэгерманска сүлөөтэ hунгалта хэхэ гээшэ, Германска Демократическа Республикын Арадай палатын 1951 оной сентябриин 15-най хэндалга соо дурадхагдаhанай ёhоор, немецкэ арадай дотоодын хэрэг, немецүүдэй өөhэдынь хэрэг болоно гэжэ Германска Демократическа Республикын Правительство тооло-но.

Германида сүлөөтэ hунгалта хэхэ арга боломжые элирүүлхын тула ООН-эй комисси байгуулбал, немецкэ арадай дотоодын амгалан хэрэгүүдтэ хамаархаhан ябадал болохо, нэгэдэмэл нацануудай принципүүдтэ илангаяа нацануудай бэеэ өөhэдөө тодорхойлхо эрхэдэ зүришэхэ байна.

Шалгалта хэхэ тиимэ комисси байгуулха тухай дурадхал ямар удхатайб гэбэл, ниитэгерманска hунгалта хойшо татагдаха ба тодорхойбэшэ болзороор хойшолуулагдаха болоно. Энэ дурадхалынь ниитэгерманска сүлөөтэ hунгалта хэхэ арга боломжо ба шухала байhые hэжэгтэй болгоно, тиин Германиин нэгэдэлые hэргээлгын, единэ, демократическа, эб найрамдалда дуратай ба бэеэ даанхай германска гүрэн байгуулха хэрэгтэ ехэ хохидол ушаруулха байна.

Германида сүлөөтэ hунгалта хэхэ арга боломжо элирүүлхэ тухай асуудал, хэрбээ хүсөөд байгаа hаа немецкэ арадай өөhэдынь, тэрэнэй түлөөлэлгэтэ органуудай шиидхэхэ хэрэг болоно.

Германска Демократическа Республикын Правительство hайтар шэнжэжэ үзэhэнэй hүүлээр, зүблэхэ зүйлэй тус пункт тушаа өөрынгөө хараа бодол найруулан хэлэхын тула Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн Политическэ комитедэй уряалые зүбшөөрэн абаба.

Министрнүүдэй Совет энэ зорилгоор Германска Демократическа Республикын правительственна делегациие иимэ составтайгаар томилоо: премьер-министрын орлогшо ба барилгын министр, Германиин национально-демократическа партиин түрүүлэгшэ д-р Лотарь Больц, премьер-министрын орлогшо ба церковно хэрэгүүдые эрхилхэ түлөөлэгшэ, христианско-демократическа союзай түрүүлэгшэ Отто Нушке, Берлинэй обер-бургомистр ба Германска Демократическа Республикын Арадай палатын президиумэй гэшүүн Фридрих Эберт, гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын статс-секретарь, онсо ба бүрин эрхэтэ посол Антон Аккерман.

Правительственна делегаци тусхай самолёдоор декабриин 9-дэ Париж ошохонь.

ОТТО ГРОТЕВОЛЬ, Германска Демократическа Республикын премьер-министр.

Египедтэхи байдал тушаа

Английска сэрэгэй засагаархидай аашанууд

КАИР, декабриин 8. (ТАСС). Английска лагерьнуудые уhаар хангадаг Суэцын уhа сэбэрлэлгын станциин дэргэдэхи 75 гэр hандаргаха ба хүн зониие гаргаха тухай Египедтэхи английска сэрэгүүдэй командалагша генерал Эрскинэй эрилтэ Египедэй министрнүүдэй соведэй үсэгэлдэрэй тусхай заседани дээрэ буруушаагдаа.

Правительство хадаа английска сэрэгүүдэй байгуулхаар хараалhан шоссейнэ шэнэ харгын гараха зам дээрэхи эдэ гэрнүүдые зайлуулха тухай Эрскинэй эрилтэ буруушаахые шиидэбэ гэжэ Египедэй дотоодын хэрэгүүдэй министр Сираг Эддин-паша хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлбэ. Энэ хүн зондо эсэргүү англичануудай хэжэ магадгүй агрессивнэ ямаршье ябуулгануудые гэдэргэнь сохихо гэhэн шухала захиралта полицейскэ хүсэнүүдтэ үгэхыень Суэц городой губернаторта дурадхагдаа гэжэ дотоодын хэрэгүүдэй министр мэдээсэбэ.

Гэбэшье, Эрскин хадаа «сэрэгэй хойшолуулашагүй оршон байдалаар» декабриин 8-най үглөөнэй 6 часта өөрынгөө түсэб бэелүүлжэ эхилхэмни гэжэ мэдүүлбэ.

КАИР, декабриин 8. (ТАСС). Исмаилиhаа «Аль-Мокаттам» газетын тусхай корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор, английска сэрэгүүдээр Суэцын бүhэлэгдэhэн, Исмаилида ба Порт-Саидта дүтэлжэ ошохо газарай эзэлэгдэhэн, мүн зам харилсаа хинаха английска постнуудай байгуулагдаhан ушарhаа, Суэцкэ каналай зоно Египедэй бусад хубиhаа английска сэрэгүүдээр бүрин таhалагдаа гэжэ английска түлөөлэгшэ үсэгэлдэр Файидтэ болоhон пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ.

Англида юумэнэй сэн бүри хүндэрхэнь

ПРАГА, декабриин 9. (ТАСС). Декабриин 10-hаа эхилээд Англида үхибүүдэй зарим хубсаhанай сэнгүүд 2-hоо 15 процент хүрэтэр хүндэрхэ юм гэжэ Телепресс агентство мэдээсэнэ.

Хлопчатобумажна зүйлнүүд 2-hоо 7 процент хүрэтэр, вискозоор оёhон зүйлнүүд 3-hаа 15 процент хүрэтэр, полотно бүдөөр оёhон зүйлнүүд 6-hаа 8 процент хүрэтэр хүндэрхэ байна.

Индидэ үлэсхэлэн боложо байна

ДЕЛИ, декабриин 7. (ТАСС). «Хиндустан стандард» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор Броч городой оршондохи 91 деревнидэ үлэсхэлэн боложо байна гэжэ бомбейскэ правительство соносхобо.

Шатар

Шатараар СССР-эй XIX түрүү hуури эзэлхын түлөө

14-дэхи турай hүүлээр

Шатараар оронoй түрүү hуури эзэлэлгын наадаанай дүүрээгүй партинуудые декабриин 8-да Союзуудай Байшангай Октябрьска зал соо наадажа дүүргэбэ.

Петросянтай ба Керестэй наадахадаа, Смыслов муу позицитай байжа, хоюуландань шүүгдэбэ.

Ботвинник Геллер хоёр наадаад, одесскэ мастер илалта түйлэбэ. Бронштейн Копылов хоёрой парти ленинградска мастерай диилдэгээр дүүрээ.

Ленинградай чемпион Тайманов Авербахые шүүбэ.

Бондаревский Моисеевые, Копылов Липницкиие шүүбэ. Симагин—Тайманов, Флор— Бондаревский, Моисеев—Котов, Аронин—Моисеев ба Терпугов —Новотельнов гэгшэд наадаад, тэнсэбэ. Липницкий Аронин гэгшэдэй хойшолуулагдаhан парти наадагдаагүй.

Тиин, 14 турай hүүлээр гроссмейстер Керес ба мастер Геллер гэгшэд тус бүри 9,5 очко абажа, түрүү зэргэдэ ябана. Москвагай чемпион мастер Петросян 9 очкотой, гроссмейстернүүд Ботвинник, Смыслов ба мастер Тайманов тус бүри 8,5, гроссмейстер Бронштейн ба мастер Авербах тус бүри 8, гроссмейстер Котов—7,5, гроссмейстер Бондаревский— 7, гроссмейстер Флор ба мастернууд Копылов, Симагин гэгшэд тус бүри 6,5 очкотой болоо.

Мүрысөөнэй дүүрэхэ хүрэтэр 5 тур үлэбэ. Шатараар оронoй түрүү hуури эзэлэлгын 15-дахи тур декабриин 9-дэ Союзуудай Байшангай Колонно зал соо болохо байна.

(ТАСС).

Пединститудуудай спортсменүүдэй заншалта уулзалга

Декабриин 3—6-най үдэрнүүдтэ Чита городто Читын ба Улан-Удын пединститудуудай спортсменүүд заншалта мүрысөөн баскетболоор, гимнастикаар, шатараар болоо.

Хоёр институдуудай заншалта мүрысөөнэй баярай нээлгэ Читын пединститудай спортивна зал соо болобо. Тэрэнэй hүүлээр баскетболоор уулзалга болоhон байна. Эрхэ шанга тэмсэлэй hүүлээр энэ наадан[illegible] Улан-Удын спортсменүүдэй илалтаар дүүрээ.

Декабриин 4-дэ гимнастикаар мүрысөөн болоо. Техническэ бултай байhанайнгаа ашаар Бурят-Монголой пединститудайхид читынхидые шүүгээ. Мүн тэрэ үдэр шатараар гурбан доска дээрэ наадалга боложо, түрүүшынь эрьесэ тэнсэлгээр дүүрэhэн байха юм. Хоёрдохи эрьесэдэ Занданов (Улан-Удэ) Федосовые (Чита), Ангапов (Улан-Удэ) Хахаровые (Чита) шүүгээ. Николаев (Улан-Удэ), Ермаков (Чита) гэгшэдэй парти тэнсэлгээр дүүрэhэн байна.

Декабриин 5-да физкультура ба спортын городской комитедэй гуйлтаар Улан-Удын спортсменүүд Читын суглуулагдамал командатай уулзаа. Тэрэ уулзалга мүн улан-удынхидэй илалтаар дүүрэhэн байна.

Гурбан үдэр соо болоhон спортивна тэмсэлэй дүнгөөр, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Бурят-Монголой пединститудай түлөөлэгшэнэр ниитэ командна түрүү hуури эзэлбэ. Тэдэнэр баскетболоор, гимнастикаар ба шатараар шүүгээ.

Эдэ хоёр институдуудай спортсменүүдэй удаадахи уулзалга 1952 оной февраль hарада болохо байна.

Б. Будаев.

Харюусалгата редактор Б. А. ОЧИРОВ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ г. Улан-Удэ ул Ленина 26 Телефоны редакции: редактора—23 заместителя редактора—7-85, отв секретаря—3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84 мест информации и писем—6-84 Для междугородных переговоров 16

Н—03743. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.